



**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

Republika Srpska
78000 Banja Luka
Vladike Platona bb
Tel: +387(0)51/493-555
Faks: +387(0)51/493-556
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Grada Banja Luka
za period 01.01-31.12.2023. godine**

Broj: RV042-24

Banja Luka, 24.07.2024. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	5
	Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	5
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	7
	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI	10
IV	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	11
	1. Uvod	11
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja	12
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	12
	4. Nabavke.....	15
	5. Priprema i donošenje budžeta	16
	6. Finansijski izvještaji	17
	6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta.....	18
	6.1.1. Prihodi i primici.....	19
	6.1.2. Rashodi i izdaci	21
	6.1.3. Budžetski deficit.....	28
	6.1.4. Neto finansiranje.....	28
	6.1.5. Razlika u finansiranju	28
	6.1.6. Izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima	29
	6.2. Bilans uspjeha	29
	6.2.1. Prihodi.....	29
	6.2.2. Rashodi.....	30
	6.2.3. Finansijski rezultat.....	31
	6.3. Bilans stanja	31
	6.3.1. Aktiva	31
	6.3.2. Pasiva.....	35
	6.3.3. Vanbilansna evidencija.....	38
	6.4. Bilans novčanih tokova	38
	6.5. Vremenska neograničenost poslovanja.....	38
	6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	38
	6.7. Napomene uz finansijske izvještaje	39

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Negativno mišljenje

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Grada Banja Luka koji obuhvataju: Konsolidovani bilans stanja na dan 31.12.2023. godine; Konsolidovani bilans uspjeha, Konsolidovani izvještaj o promjenama neto imovine, Konsolidovani bilans novčanih tokova, Konsolidovani periodični izvještaj o izvršenju budžeta na računovodstvenom fondu 01, Konsolidovani periodični izvještaj o izvršenju budžeta na računovodstvenom fondu 02 i Konsolidovani periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, zbog značaja pitanja navedenih u pasusu „Osnov za negativno mišljenje“, konsolidovani finansijski izvještaji Grada Banja Luka ne prikazuju istinito i objektivno, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za negativno mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200-2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu „Odgovornost revizora“. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 - Etički kodeks, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora i izvršenju budžeta.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. ovog Izvještaja:

Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2023. godine nije organizovan i izvršen u skladu sa članom 4. stav 1) i 4), članom 8. stav 1), članom 12. stav 2), članom 15. stav 3), članom 17. stav 4) i 5) i članom 20. stav 1) i 2) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, jer Gradska uprava, JU Centar za socijalni rad, Centar za razvoj poljoprivrede i sela nisu blagovremeno izvršili popis imovine i obaveza i sačinili izvještaje o popisu, Turistička organizacija Grada Banja Luka nije izvršila pribavljanje eksternih potvrda salda i usaglašavanje i popis potraživanja i obaveza. JU Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje nije sačinila popisne liste za potraživanja i obaveze, stanje blagajne nije utvrđeno na određen dan i izvještaj o popisu imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2023. godine ne sadrži podatke o imenovanim članovima komisije ni druge informacije o imovini i obavezama koja je obuhvaćena popisom. Takođe, u izvještajima o popisu imovine i obaveza kod naprijed navedenih budžetskih korisnika budžeta Grada Banja Luka nisu navedeni uporedni pregledi knjigovodstvenog i stvarnog stanja imovine i obaveza.

Kao što je navedeno pod tačkom 6. ovog Izvještaja:

Konsolidovani finansijski izvještaji Grada Banja Luka nisu sačinjeni i dostavljeni Ministarstvu finansija u roku propisanom članom 55. i 56. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske. Takođe, Gradska uprava, Javna ustanova Centar za socijalni rad Banja Luka i

Centar za razvoj poljoprivrede i sela nisu sačinili finansijske izvještaje u roku propisanom članom 54. navedenog zakona.

Prilikom sačinjavanja Konsolidovanog bilansa stanja na dan 31.12.2023. godine Grad Banja Luka nije izvršio konsolidaciju u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske, jer nije izvršeno uključivanje Javne zdravstvene ustanove Dom zdravlja Banja Luka koja je pod kontrolom Grada.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.1, 6.1.1.1, 6.1.1.2. i 6.1.2.2. ovog Izvještaja:

Primljeni transferi od entiteta namijenjeni za isplatu doznaka na ime socijalne zaštite u iznosu od 1.431.261 KM koji pripadaju opštem fondu 01, iskazani su na fondu 03, što nije u skladu sa propisanom fondovskom klasifikacijom prema članu 8. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članu 18., 19. i 20. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Primici od zaduživanja i izdaci po osnovu ulaganja u akcije i učešće u kapitalu u iznosu od 5.000.000 KM koji pripadaju opštem fondu 01, iskazani su u okviru fonda 05, što nije u skladu sa članom 8. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članom 18., 19. i 20. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, kojima je propisana fondovska klasifikacija.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.1, 6.1.2.2. i 6.2.2.2. ovog Izvještaja:

Ostali rashodi obračunskog karaktera precijenjeni su u iznosu od 7.247.482 KM, a potcijenjeni rashodi za lična primanja (39.681 KM), rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga (5.415.450 KM), grantovi (11.200 KM), doznake na ime socijalne zaštite (1.581.602 KM), rashodi finansiranja (26.348 KM), rashodi po osnovu sudskih rješenja (23.850 KM) i transferi (149.351 KM), što nije u skladu sa članom 91., 92., 93., 95., 96., 98., 99., 100. i 102. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, jer isti predstavljaju tekuće rashode i transfere koji zahtijevaju odliv novčanih sredstava.

Izdaci za nefinansijsku imovinu potcijenjeni su u iznosu od 3.429.044 KM, jer na pozicijama izdataka za nefinansijsku imovinu nije vršeno evidentiranje izdataka za pribavljanje zgrada i objekata i postrojenja i opreme po osnovu izvršenih ulaganja u nefinansijsku imovinu u pripremi na obračunskom osnovu u periodu u kome je obaveza nastala, što nije u skladu sa članom 96. i 97. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Ostali izdaci potcijenjeni su u iznosu od 3.429.715 KM, jer nisu izvršena evidentiranja na ostalim izdacima po osnovu poreza na dodatu vrijednost, datih avansa i ostalih izdataka iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti u momentu isplate istih, što nije u skladu sa članom 98. i 99. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Iz prethodno navedenog proizilazi, da je Grad Banja Luka stvorio obaveze iznad okvira utvrđenog budžetom, što nije u skladu sa članom 4. stav 1) Odluke o izvršenju budžeta Grada Banja Luka za 2023. godinu, članom 40. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske i članom 10. stav (3) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.1.1. ovog Izvještaja:

Prihodi od pružanja javnih usluga Centra za razvoj poljoprivrede i sela precijenjeni su u iznosu od 537.033 KM, a potcijenjeni su prihodi od realizacije zaliha dovršenih učinaka (440.344 KM) i dobiti i gubici od prodaje u neto iznosu (96.689 KM) i primici za nefinansijsku

imovinu u iznosu od 537.033 KM (od zaliha i biološke imovine), jer su primici i obračunski prihodi ostvareni prodajom biološke imovine i zaliha poljoprivrednih proizvoda iskazani na приходима od pružanja javnih usluga, što nije u skladu sa članom 31. stav 4), članom 54. stav 6) i članom 110. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2.1. ovog Izvještaja:

Javna ustanova Sportski centar „Borik“ nije iskazala transakcije koje proističu iz Ugovora o zakupu nepokretnosti iz 2020. godine u skladu sa odredbama MRS JS 13 - Lizing (paragraf 15, 16 i 28) i članom 61. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. U vezi prethodno navedenog, u prethodnom periodu i tekućoj godini više su iskazani rashodi zakupa, a nije iskazana nefinansijska imovina u stalnim sredstvima, nisu iskazani rashodi amortizacije, te pripadajuće obaveze i izdaci, što nije u skladu sa navedenim odredbama pravilnika i zahtjevima pomenutog standarda.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.1.2.1, 6.2.1.2, 6.2.3. i 6.3.1.2. ovog Izvještaja:

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi precijenjena je u iznosu od 15.561.958 KM, obračunski prihod po osnovu vanrednih događaja u iznosu od 12.411.958 KM i finansijski rezultat ranijih godina u iznosu od 3.150.000 KM, jer pomenuta imovina predstavlja potencijalnu imovinu Grada Banja Luka i nisu ispunjeni uslovi priznavanja imovine i prihoda u skladu sa članom 42. i 63. stav 2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i odredbama MRS JS 19 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (paragraf 39-43).

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.1.1. ovog Izvještaja:

Ostala kratkoročna potraživanja i obračunski prihodi su precijenjeni u iznosu od 200.253 KM, jer Centar za razvoj poljoprivrede i sela nije izvršio zatvaranje naplaćenih potraživanja od preduzeća Vodovod a.d. Banja Luka u skladu sa članom 72. stav 2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.5. i 6.7. ovog Izvještaja:

Uz Konsolidovane finansijske izvještaje Grada Banja Luka za 2023. godinu nisu sačinjene Napomene uz finansijske izvještaje, koje bi pružile neophodne informacije o Gradu, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi i primijenjenim računovodstvenim politikama, informacije o postojanju ili nepostojanju značajne neizvjesnosti u vezi sa stalnošću poslovanja i druge informacije značajne za razumijevanje sredstava, obaveza, kapitala, prihoda, rashoda i novčanih tokova, što nije u skladu sa zahtjevima MRS JS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja i odredbama člana 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika. Takođe, u sačinjenim obrazloženjima uz finansijske izvještaje Centra za razvoj poljoprivrede i sela, Turističke organizacije Banja Luka, Javne ustanove Centar „Zaštiti me“ i Javne ustanove Centar za obrazovanje i vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora nisu objelodanjene informacije o postojanju ili nepostojanju značajne neizvjesnosti u vezi sa stalnošću poslovanja, što nije u skladu sa MRS JS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja (paragraf 38).

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja su ona pitanja koja su po našem profesionalnom mišljenju bila najznačajnija u vršenju revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja Grada Banja Luka za godinu koja se završava na dan 31.12.2023. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije tih finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno

mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu „Osnov za negativno mišljenje“, nema drugih pitanja koja treba objaviti u Izveštaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Gradonačelnik je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor i međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 24.07.2024. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Grada Banja Luka za 2023. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u konsolidovanim finansijskim izvještajima Grada Banja Luka za 2023. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 4. ovog Izvještaja:

Grad Banja Luka je proveo javne nabavke radova koje se odnose na izgradnju centralnog spomenika poginulim borcima (5.389.897 KM) i rekonstrukciju saobraćajnice (1.068.305 KM) za koje nisu obezbijeđeni izvori finansiranja, što nije u skladu sa članom 17. i 18. stav 1) tačka d) Zakona o javnim nabavkama. Takođe, ugovor o javnoj nabavci ukrasa za novogodišnje praznike (109.495 KM) zaključen je nakon nabavljenih roba i izvršenih usluga, što nije u skladu sa članom 3. i 6. istog zakona.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1. ovog Izvještaja:

Grad Banja Luka nije dostavio prijedlog Plana za izmirenje neizmirenih obaveza iz 2022. godine, što nije u skladu sa članom 9. stav 4) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2.1. ovog Izvještaja:

Gradski olimpijski bazen nije dostavio izvještaj o utrošku dodijeljenih sredstava granta, što nije u skladu sa članom 16. stav 3) Odluke o izvršenju budžeta Grada Banja Luka za 2023. godinu.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.2.1. ovog Izvještaja:

Grad Banja Luka je izvršio promjenu namjene dijela kreditnih sredstava utvrđenih Odlukom Skupštine Grada o kreditnom zaduženju Grada Banja Luka za finansiranje kapitalnih investicija i bez saglasnosti Ministarstva finansija Republike Srpske, što nije u skladu sa članom 69. Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući dalje rezervu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na navedeno pod tačkom 3. ovog Izvještaja:

Odlukom Vlade Republike Srpske o primjeni odredaba Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske produžena je primjena odredbi navedenog kolektivnog ugovora, koja je osporena Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske.

Prilikom obračuna plata i naknada Gradska uprava je primijenila koeficijente propisane Kolektivnim ugovorom za zaposlene u Gradskoj upravi i Pravilnikom o platama i naknadama zaposlenih u Gradskoj upravi. Prethodno navedenim aktima propisana su uvećanja na platu na osnovu obavljanja visokosloženih, najsloženijih i izuzetno značajnih poslova, poslova pod otežanim uslovima rada na osnovu kojih je vršen obračun i isplata uvećanja na osnovnu platu za 5-30% za 413 izvršilaca na osnovu obavljanja visokosloženih, najsloženijih i izuzetno značajnih poslova u zavisnosti od radnog mjesta, odnosno za 10% ili 15% za 314 izvršilaca po osnovu otežanih uslova rada. Uvećanja se međusobno nisu isključivala te je za određen broj izvršilaca osnovna plata uvećana po oba osnova.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, gradonačelnik je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Grada Banja Luka obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Grada Banja Luka.

Banja Luka, 24.07.2024. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se gradonačelniku da obezbijedi da se:

- 1) konsolidacija entiteta javnog sektora koji nisu budžetski korisnici vrši u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;
- 2) primici od kreditnog zaduženja i izdaci po osnovu novčanih ulaganja u dokapitalizaciju društava planiraju i iskazuju prema fondovskoj klasifikaciji u skladu sa članom 8. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članu 18., 19. i 20. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;
- 3) budžetski rashodi iskazuju u skladu sa članom 91., 92., 93., 95., 96., 98., 99., 100. i 102. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike;
- 4) izdaci za nefinansijsku imovinu i ostali izdaci iskazuju u skladu sa članom 96., 97., 98. i 99. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;
- 5) obaveze stvaraju i izmiruju do visine okvira utvrđenog budžetom u skladu sa članom 40. Zakona o budžetskom sistemu, članom 10. stav 3) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj i Odlukom o izvršenju budžeta Grada za fiskalnu godinu;
- 6) ostali neklasifikovani rashodi i rashodi za stručne usluge klasifikuju prema članu 92. stav 8) i 10) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike;
- 7) nefinansijska imovina u pripremi priznaje u skladu sa članom 42. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, a računovodstveni tretman potencijalne imovine vrši u skladu sa odredbama MRS JS 19 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.

Preporučuje se gradonačelniku i direktoru JU Centar za socijalni rad i Centra za razvoj poljoprivrede i sela da obezbijede da se:

- 8) finansijski izvještaji sastavljaju u roku propisanom članom 54., 55. i 56. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske.

Preporučuje se gradonačelniku i direktoru JU Centar za socijalni rad, JU Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, Turističke organizacije Grada Banja Luka i Centra za razvoj poljoprivrede i sela da obezbijede da se:

- 9) postupci i procedure provođenja popisa, usaglašavanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem i izvještavanje vrši u skladu sa članom 4. stav 1) i 4), članom 8. stav 1), članom 12. stav 2), članom 15. stav 3), članom 17. stav 4) i 5) i članom 20. stav 1) i 2) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Preporučuje se gradonačelniku i direktoru Centra za razvoj poljoprivrede i sela da obezbijede da se:

- 10) poslovne promjene u vezi zaliha evidentiraju u roku propisanim članom 9. stav 6) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Preporučuje se gradonačelniku i direktoru JU Centar za socijalni rad da obezbijede da se:

- 11) doznake za socijalna davanja i transferi klasifikuju prema propisanoj fondovskoj klasifikaciji prema članu 8. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članu 18., 19. i 20. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se gradonačelniku i direktoru Centra za razvoj poljoprivrede i sela, Turističke organizacije Banja Luka, JU Centar „Zaštiti me“ i JU Centar za obrazovanje i vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora da obezbijede da se:

- 12) napomene uz finansijske izvještaje sačinjavaju i informacije objelodanjuju u skladu sa zahtjevima MRS JS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja i članu 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Preporučuje se direktoru Centra za razvoj poljoprivrede i sela da obezbijedi da se:

- 13) transakcije vezane za prodaju zaliha dovršenih učinaka i biološke imovine evidentiraju u skladu sa članom 31. stav 4), članu 54. stav 6) i članom 110. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;
- 14) evidentiranje po osnovu naplate potraživanja vrši prema članu 72. stav 2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se direktoru JU Sportski centar Borik da obezbijedi da se:

- 15) izvrše evidentiranja transakcija koje proističu iz Ugovora o zakupu nepokretnosti iz prethodnog perioda u skladu sa odredbama MRS JS 13 - Lizing i članom 61. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se direktoru JU Centar za socijalni rad da obezbijedi da se:

- 16) obaveze stvaraju i izmiruju do visine okvira utvrđenog budžetom u skladu sa članom 40. Zakona o budžetskom sistemu, članom 10. stav 3) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj i Odlukom o izvršenju budžeta Grada za fiskalnu godinu;

Preporuke vezane za usklađenost

Preporučuje se gradonačelniku da obezbijedi da se:

- 1) poštuju donesene interne procedure praćenja realizacije zaključenih ugovora u Odjeljenju za komunalne poslove i procedure praćenja realizacije zaključenih ugovora i protoka dokumentacije u Odjeljenju za saobraćaj i puteve;
- 2) postupci javnih nabavki pokreću uz prethodno obezbijeđene uslove u smislu izvora finansiranja, a ugovori o javnoj nabavci dodjeljuju primjenjujući postupke definisane zakonskim i podzakonskim aktima u skladu sa članom 3., 6., 17. i 18. stav 1) tačka d) Zakona o javnim nabavkama;
- 3) sačini Plan za izmirenje neizmirenih obaveza, kada postoje neizmirene obaveze iz prethodnog perioda prema članu 9. stav 4) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj;
- 4) preispitaju međusobno definisana prava i obaveze Grada i JP „Aquana“ d.o.o. Banja Luka u vezi finansiranja Gradskog olimpijskog bazena s obzirom na promjenu suštine načina finansiranja definisanog ugovorom iz ranijih godina i dostavljaju izvještaji o utrošku dodijeljenih sredstava u skladu sa Odlukom o izvršenju budžeta Grada Banja Luka za fiskalnu godinu;

- 5) kreditna sredstva koriste za namjene za koje su odobrene u skladu sa članom 69. Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske i Odlukama o kreditnom zaduženju.

Preporučuje se gradonačelniku i direktoru JU Banski dvor i JU Centar za obrazovanje i vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora da obezbijede da se:

- 6) uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske u smislu da se sačinjava godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti, izvrši popis poslovnih procesa, identifikuju i procijene rizici, definišu kontrolne aktivnosti, kao i druge aktivnosti propisane navedenim zakonom.

Preporučuje se gradonačelniku i Skupštini Grada da obezbijede da:

- 7) se Odlukom o izvršenju budžeta Grada Banja Luka utvrđuju ograničenja u pogledu namjene sredstava koja mogu biti realocirana, kao i ovlaštenja za provođenje istih i da se priprema i donošenje budžeta vrši u rokovima propisanim članom 28. i 41. stav 2) Zakona o budžetskom sistemu.

Preporučuje se Skupštini Grada da obezbijedi da se:

- 8) vrši usklađivanje budžetskih sredstava i izdataka prema članu 35. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske.

KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o lokalnoj samoupravi;
- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske;
- Zakon o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj;
- Zakon o trezoru;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske;
- Zakon o službenicima i namještenicima u organima jedinica lokalne samouprave;
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske;
- Zakon o statusu funkcionera jedinica lokalne samouprave;
- Zakon o radu, član 5-17; član 26-96, član 204-208;
- Zakon o porezu na dohodak, glava I-IV, VI, X, XII, XIII;
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Gradskoj upravi Grada Banja Luka;
- Kolektivni ugovor za zaposlene u Gradskoj upravi;
- Kolektivni ugovor za zaposlene JU Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje Banja Luka;
- Pravilnik o platama i naknadama zaposlenih u Gradskoj upravi;
- Odluka o usvajanju budžeta/rebalansa Grada Banja Luka za 2023. godinu;
- Odluka o izvršenju budžeta Grada za 2023. godinu;
- Zakon o radu, glava II, VI t. 5, 6, 7, VII t. 4 i 8, VIII, XIII t. 2. i 4. i glava XVI;
- Zakon o zaduživanju dugu i garancijama Republike Srpske- poglavlje VIII članovi od 59 do 77;
- Zakon o socijalnoj zaštiti;
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru;
- Pravilnik o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole;
- Odluka o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj;
- Statut Grada Banja Luka;
- Odluka o subvencijama u javnom gradskom i prigradskom prevozu putnika na području Grada;
- Odluka o kreditnom zaduženju Grada Banja Luka za finansiranje kapitalnih investicija;
- interne procedure praćenja realizacije zaključenih ugovora u Odjeljenju za komunalne poslove i procedure praćenja realizacije zaključenih ugovora u Odjeljenju za saobraćaj i puteve i protoka dokumentacije u Odjeljenju za saobraćaj i puteve.

IV IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Grad Banja Luka je teritorijalna jedinica (u daljem tekstu: Grad) koja obuhvata površinu od 1239 km².

Na osnovu Odluke Vlade Republike Srpske o stepenu razvijenosti jedinica lokalne samouprave u Republici Srpskoj za 2023. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 99/22), Grad Banja Luka je svrstan u razvijene jedinice lokalne samouprave.

Organi grada su Skupština Grada i gradonačelnik, a funkcioneri su gradonačelnik, predsjednik Skupštine i potpredsjednik Skupštine Grada. Gradonačelnik je nosilac izvršne vlasti u Gradu, biran na neposrednim izborima na period od 4 godine koji zastupa i predstavlja Grad, rukovodi gradskom upravom i odgovoran je za njen rad, a poslovi iz nadležnosti gradonačelnika propisani su članom 67. Statuta Grada („Službeni glasnik Grada Banja Luka“ broj 14/18, 9/19). Skupština Grada je predstavničko tijelo građana i organ odlučivanja i kreiranja politika Grada koju čini 31 odbornik izabran na neposrednim izborima na period od 4 godine. Izvršavanje odluka i drugih propisa i akata, koje donosi Skupština Grada i gradonačelnik obezbjeđuje i izvršava Gradska uprava Grada Banja Luka (u daljem tekstu: Gradska uprava).

U skladu sa članom 38. Statuta Grada Skupština donosi odluke i druga opšta akta i daje njihovo autentično tumačenje, kao i strategije, planove i programe, donosi budžet, usvaja finansijske izvještaje, donosi planove i programe razvoja Grada, strateške dokumente, usvaja poslovnik o radu, razmatra informacije i godišnje izvještaje o radu gradonačelnika, donosi odluku o zaduženju jedinice lokalne samouprave, odluke o pribavljanju, upravljanju i raspolaganju imovinom jedinice lokalne samouprave kao i druge poslove u skladu sa navedenim članom.

Poslovi u Gradskoj upravi organizovani su u okviru 9 odjeljenja, 2 službe, 10 odsjeka i jedinice za internu reviziju.

Konsolidovani godišnji finansijski izvještaj Grada Banja Luka za 2023. godinu koji je predmet ove revizije sačinjava se na osnovu godišnjih finansijskih izvještaja 21 budžetskog korisnika koji su u sastavu Glavne knjige trezora Grada (u daljem tekstu: GKT) i to: Gradske uprave, Gradske razvojne agencije, Centra za razvoj poljoprivrede i sela, Turističke organizacije Grada, JU „Banski dvor“ – kulturni centar, JU Sportski centar „Borik“, JU Centar za socijalni rad, JU Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, JU Centar „Zaštiti me“, JU Centar za obrazovanje i vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora, te srednjih škola na području Grada koje se djelimično finansiraju iz budžeta Grada (Gimnazija, Građevinska škola, Ekonomska škola, Elektrotehnička škola, Medicinska škola, Poljoprivredna škola, Tehnička škola, Tehnološka škola, Ugostiteljsko-trgovinsko-turistička škola, Politehnička i Umjetnička škola).

Sredstva za funkcionisanje Grada obezbjeđuju se iz poreskih i neporeskih prihoda, grantova i transfera između ili unutar jedinica vlasti, primitaka kao i od sredstava po kreditnoj osnovi.

U skladu sa članom 20. Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske Grad Banja Luka je dostavio Primjedbe na Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji za period 01.01-31.12.2023. godine. Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske je sa dužnom pažnjom razmotrila iznesene primjedbe i ocijenila da dostavljene primjedbe nemaju uticaj na nalaze revizije, date preporuke i izraženo mišljenje. Uz konačan izvještaj dostavljen je i odgovor na date primjedbe.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italic slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske provela je finansijsku reviziju za 2020. godinu i u okviru Izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji date su 24 preporuke i to 14 za finansijske izvještaje i 10 za usklađenost.

Grad Banja Luka je u skladu sa članom 21. stav 3) Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 98/05 i 20/14), u zakonom propisanom roku, dostavio odgovor u kojem su iznesene radnje koje su preduzete radi prevazilaženja propusta i nepravilnosti utvrđenih u Izvještaju o provedenoj finansijskoj reviziji za period 01.01-31.12.2020. godine.

Revizijom je utvrđeno da je provedeno 11 preporuka, devet preporuka djelimično provedeno, a da četiri preporuke nisu provedene. Preporuke koje su djelimično provedene odnose se na konsolidaciju entiteta javnog sektora koji nisu budžetski korisnici, provođenja procedura popisa imovine i obaveza, evidentiranja poslovnih promjena u vezi zaliha u propisanim rokovima, evidentiranja primitaka i obračunskih prihoda od prodaje zaliha dovršenih učinaka i primitaka od prodaje biološke imovine, objelodanjanja u Napomenama i izvještavanje o utrošku dodijeljenih sredstava granta.

Preporuke koje nisu provedene odnose se na iskazivanje i klasifikaciju transfera, iskazivanje transakcija koje proističu iz Ugovora o zakupu nepokretnosti, poštivanje internih procedura praćenja realizacije zaključenih ugovora i protoka dokumentacije u odjeljenjima Gradske uprave, kao i definisanja prava i obaveza Grada i JP „Aquana“ d.o.o. Banja Luka u vezi finansiranja Gradskog olimpijskog bazena.

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji poslova i sistematizaciji radnih mjesta Gradske uprave Grada Banja Luka („Službeni glasnik Grada Banja Luka“ broj 38/21, 45/21, 2/22, 5/22, 6/22, 16/22, 21/22, 26/22, 28/22, 29/22, 36/22, 39/22, 42/22, 4/23, 7/23, 9/23, 13/23, 18/23, 20/23, 26/23, 30/23, 39/23, 43/23) utvrđena je organizaciona struktura, poslovi, radna mjesta, uslovi za zapošljavanje, broj zaposlenih, odgovornosti zaposlenih i druga pitanja značajna za rad Gradske uprave. Članom 23. Pravilnika radna mjesta po osnovu uslova rada, razvrstavaju se na radna mjesta sa normalnim uslovima rada i radna mjesta sa otežanim uslovima. Prema navedenom pravilniku sistematizovano je ukupno 502 radna mjesta sa 1.076 izvršilaca.

Na dan 31.12.2023. godine u Gradskoj upravi zaposleno je 862 izvršioca od čega 811 na neodređeno vrijeme i 51 na određeno vrijeme.

Članom 50. stav (1. i 2.) i člana 55. stav (1) Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinica lokalne samouprave propisano je da načelnika odjeljenja imenuje Skupština Grada nakon sprovedenog javnog konkursa, na mandatni period koji traje do kraja mandata saziva skupštine koji ga je izabrao. Nakon provedenog javnog konkursa za izbor načelnika odjeljenja Grad nije dostavio Skupštini Grada prijedlog u vezi imenovanja načelnika odjeljenja. Obzirom da načelnici odjeljenja u Gradskoj upravi nisu imenovani, gradonačelnik je putem više odluka, a na osnovu odredbi člana 54. stav 3), člana 59. i člana 82. stav 3) Zakona o lokalnoj samoupravi ovlastio više zaposlenih iz Gradske uprave da mogu potpisivati upravne i druge akte iz nadležnosti odjeljenja, iako je članom 10. Zakona o statusu funkcionera jedinice lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 96/05 i 98/13) propisano da načelnik/gradonačelnik može samo u predmetima upravnog rješavanja ovlastiti službenika administrativne službe jedinice lokalne samouprave za vođenje upravnog postupka do donošenja upravnog akta (bez prava potpisivanja), kao i samo donošenje odluke (sa pravom potpisivanja).

U toku 2023. godine u Gradskoj upravi je zaposleno 89 izvršilaca (od čega 41 na neodređeno vrijeme, 46 na određeno vrijeme i 2 zaposlena na mandatni period), a zapošljavanje na određeno vrijeme vršeno je po više osnova i to zamjene odsutnog

službenika do njegovog povratka, povećanja obima posla, za rad na projektu čije je trajanje unaprijed određeno.

Odlukom Vlade Republike Srpske o primjeni odredaba Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske produžena je primjena odredbi navedenog kolektivnog ugovora, koja je osporena Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj 20/23).

Prilikom obračuna plata i naknada Gradska uprava je primijenila koeficijente propisane Kolektivnim ugovorom za zaposlene u Gradskoj upravi („Službeni glasnik Grada Banja Luka“ broj 20A/16, 27A/16, 30/16, 38/16, 3A/17, 10/17, 12/17, 33/17, 38/17, 44/17, 16/18, 22/18, 30/18, 45/18, 1/19, 12/21, 31/21, 2/22, 5/22, 22/22, 28/22, 5/23, 20/23, 36/23) i Pravilnikom o platama i naknadama zaposlenih u Gradskoj upravi („Službeni glasnik Grada Banja Luka“ broj 20A/16, 27A/16, 30/16, 38/16, 3A/17, 10/17, 17/17, 33/17, 38/17, 16/18, 22/18, 30/18, 1/19, 29/19, 6/21, 13/21, 17/21, 19/21, 31/21, 35/21 41/21, 2/22, 5/22, 8/22, 16/22, 22/22, 26/22, 28/22, 29/22, 36/22, 39/22, 42/22, 44/22, 4/23, 7/23, 9/23, 18/23, 20/23). Prethodno navedenim aktima propisana su i uvećanja na platu na osnovu obavljanja visokosloženih, najsloženijih i izuzetno značajnih poslova, poslova pod otežanim uslovima rada, cijena rada i način obračun plata, prava na naknade i visina naknada. Gradska uprava je prema odredbama prethodno navedenog Kolektivnog ugovora i Pravilnika vršila uvećanje osnovne plate za 5-30% za 413 izvršilaca na osnovu obavljanja visokosloženih, najsloženijih i izuzetno značajnih poslova u zavisnosti od radnog mjesta, odnosno za 10% ili 15% za 314 izvršilaca po osnovu otežanih uslova rada. Uvećanja se međusobno nisu isključivala te je za određen broj izvršilaca osnovna plata uvećana po oba osnova.

Akt o procjeni rizika na radnom mjestu i u radnoj sredini za Gradsku upravu Grada donesen je 19.03.2021. godine. U istom se navodi da su radna mjesta sa povećanim rizikom komunalni policajac, radnik obezbjeđenja i vozač (sa 31.12.2023. zaposleno je 164 izvršioca na ovim radnim mjestima), a za ostala radna mjesta navedeno je da nisu radna mjesta sa povećanim rizikom, kao i da određena radna mjesta nisu obuhvaćena ovim Aktom. Prema izjavama odgovornih, zbog promjena u organizacionoj strukturi, u toku 2024. godine započete su aktivnosti oko usklađivanja postojećeg akta sa nastalim izmjenama.

Obračun plata funkcionera vršen je u skladu sa Zakonom o statusu funkcionera jedinica lokalne samouprave, Odluke o regulisanju plata funkcionera („Službeni glasnik Grada Banja Luka“ broj 27/05, 2/07, 11/08, 3/13 i 20/14) i Odluke o visini prosječne neto plate Grada Banja Luka za 2022. godinu („Službeni glasnik Grada Banja Luka“ broj 9/23).

Način obračuna plata, koeficijenti, cijena rada i druge naknade za zaposlene u JU Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje propisane su novim Kolektivnim ugovorom za zaposlene JU Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje Banja Luka (od 20.02.2023. godine i 23.01.2024. godine) i isti se primjenjuje.

Na osnovu Zapisnika o izvršenoj kontroli izvršenja Budžeta Grada Banja Luka Rješenjem Ministarstva finansija od 05.09.2023. godine naloženo je Gradu Banja Luka da preduzme mjere kojim će obračun i isplata plata zaposlenih u Gradskoj upravi sa uvećanjem plate za obavljanje visokosloženih, najsloženijih i izuzetno značajnih poslova uskladiti sa tačkom 2. Odluke o utvrđivanju uvećanja plate, visine primanja po osnovu rada i visine pomoći radniku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/16, 12/22 i 39/22). U toku revizijskih aktivnosti donesena je Presuda Okružnog suda Banja Luka od 07.06.2024. kojom se tužba Gradske uprave uvažava i Rješenje Ministarstva finansija od 05.09.2023. godine poništava.

Evidentiranja poslovnih promjena u vezi utrošaka zaliha soli u Gradskoj upravi i zaduženja i razduženja zaliha materijala i učinaka u Centru za razvoj poljoprivrede i sela vršena su na mjesečnom i godišnjem nivou, što nije u skladu sa članom 9. stav 6) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 94/15, 78/20), kojim je propisano da lica koja vode poslovne knjige su dužna da knjigovodstvene isprave proknjiže narednog dana, a najkasnije u roku od osam dana od prijema isprave.

Interne procedure praćenja realizacije zaključenih ugovora u Odjeljenju za komunalne poslove i protoka dokumentacije i procedure praćenja realizacije zaključenih ugovora i protoka dokumentacije u Odjeljenju za saobraćaj i puteve nisu se primjenjivale u dijelu koji se odnosi na praćenje rokova realizacije, kontrolu ovjeru i povrat dokumentacije, ovjere građevinskih dnevnika, jer pregledani građevinski dnevnicima za dio nabavki obuhvaćenih revizijskim ispitivanjima nisu vođeni na način kako je definisano ugovorom, isti nisu potpisani i ovjereni i reviziji nisu prezentovane informacije u vezi izvedenih radova po građevinskom dnevniku i po dostavljenim privremenim situacijama. Takođe, prilikom prekoračenja ugovorenih rokova za izvođenje radova ne koristi se praksa obračunavanja kaznenih odredbi (penala), već se uglavnom zaključivanjem aneksa produžava rok izvođenja radova iz osnovnog ugovora.

Reviziji nije dostavljen na uvid registar ulaznih faktura zaprimljenih u Gradsku upravu i zbog toga za iskazan iznos nefinansijske imovine u pripremi revizijom nije moguće potvrditi iskazanu vrijednost izvedenih radova (fazu radova, ukupan broj ispostavljenih privremenih situacija, potrebno aktiviranje investicija, vršenje storniranja i vraćanja spornih faktura izvođačima radova i drugo).

Odjeljenju za saobraćaj i puteve iz Odjeljenja za finansije prema dopisu od 05.03.2024. godine vraćeno je 88 ispostavljenih faktura prevoznika za pružene usluge uz obrazloženje da nije dostavljena adekvatna računovodstvena dokumentacija. Dana 25.03.2024. godine Odjeljenje za saobraćaj i puteve je 84 fakture vratio prevoznicima, uz obrazloženje da za iste ne postoji valjan pravni okvir u formi zaključenog ugovora između prevoznika i Grada. Internim procedurama Odjeljenja za saobraćaj i puteve definisani su rokovi za kontrolu i ovjeru dokumentacije (3 dana odnosno 5 za situacije) i za povrat dokumentacije (2 dana). Na osnovu dostavljenog pregleda iz Odjeljenja za saobraćaj i puteve i Odjeljenja za finansije zaprimljene fakture za usluge javnog prevoza su stornirane i vraćene pružaocima usluga nekoliko mjeseci po prijemu istih (fakture od 5. mjeseca 2023. do februara 2024. godine, vraćene su 01.04.2024. godine), što nije skladu sa rokovima propisanim navedenim u internim procedurama Odjeljenja.

U skladu sa Odlukama i Rješenjima o imenovanju Komisija za popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2023. godine izvršen je popis i evidentiranje rezultata popisa u Gradskoj upravi i kod korisnika budžeta Grada. Revizijskim ispitivanjem provođenja istog utvrđene su neusklađenosti sa članom 4. stav 1) i 4), članom 8. stav 1), članom 12. stav 2), članom 15. stav 3), članom 17. stav 4) i 5) i članom 20. stav 1) i 2) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 45/16 i 113/21), jer Gradska uprava, JU Centar za socijalni rad i Centar za razvoj poljoprivrede i sela nisu u propisanom roku izvršili popis imovine i obaveza i sačinili izvještaje o popisu imovine i obaveza, Turistička organizacija Grada Banja Luka nije izvršila pripremne radnje pribavljanja eksternih potvrda salda i usaglašavanje i popisivanje potraživanja i obaveza, JU Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje popisom nije sačinila popisne liste za potraživanja i obaveze, stanje blagajne nije precizno utvrđeno na određen dan te izvještaj o popisu imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2023. godine ne sadrži podatke o imenovanim članovima komisije ni druge informacije o imovini i obavezama koja je obuhvaćena popisom. Takođe, u izvještajima o popisu imovine i obaveza kod prethodno navedenih korisnika budžeta Grada nisu navedeni uporedni pregledi knjigovodstvenog i stvarnog stanja imovine i obaveza.

Gradska uprava, JU Banski dvor, JU Centar za obrazovanje i vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora nisu sačinili godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2023. godinu, što je propisano Pravilnikom o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/22). Takođe, navedeni budžetski korisnici nisu preduzeli ni druge aktivnosti u vezi primjene odredbi Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik

Republike Srpske“ broj 91/16) odnosno nije sačinjen popis i opis poslovnih procesa, nije uspostavljena knjiga poslovnih procesa i nije izvršeno identifikovanje i procjena rizika.

Uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da je obezbijedio istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa važećim zakonima i drugim propisima, što je osim u ovoj tački navedeno u većini tačaka ovog izvještaja.

Preporučuje se gradonačelniku da obezbijedi da se poštuju donesene interne procedure praćenja realizacije zaključenih ugovora u Odjeljenju za komunalne poslove i procedure praćenja realizacije zaključenih ugovora i protoka dokumentacije u Odjeljenju za saobraćaj i puteve.

Preporučuje se gradonačelniku i direktoru Centra za razvoj poljoprivrede i sela da obezbijede da se poslovne promjene u vezi zaliha evidentiraju u roku propisanim članom 9. stav 6) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Preporučuje se gradonačelniku i direktoru JU Centar za socijalni rad, JU Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, Turističke organizacije Grada Banja Luka i Centra za razvoj poljoprivrede i sela da obezbijede da se postupci i procedure provođenja popisa, usaglašavanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem i izvještavanje vrši u skladu sa članom 4. stav 1) i 4), članom 8. stav 1), članom 12. stav 2), članom 15. stav 3), članom 17. stav 4) i 5) i članom 20. stav 1) i 2) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Preporučuje se gradonačelniku i direktoru JU Banski dvor i JU Centar za obrazovanje i vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora da obezbijede da se uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske u smislu da se sačinjava godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti, izvrši popis poslovnih procesa, identifikuju i procijene rizici, definišu kontrolne aktivnosti, kao i druge aktivnosti propisane navedenim zakonom.

4. Nabavke

Planom javnih nabavki sa izmjenama i dopunama plana za 2023. godinu planirane su nabavke ukupne vrijednosti 78.130.356 KM bez poreza na dodatu vrijednost. Prema izvještaju o realizaciji u toku 2023. godine provedeno je 413 postupaka nabavki u iznosu od 58.662.991 KM, od čega je 62 postupka u iznosu od 5.832.220 KM planirano i pokrenuto u 2022. godini, a nabavka provedena i realizovana u 2023. godini. Nabavke roba, usluga i radova provedene su otvorenim postupkom (52.926.033 KM), konkurentskim zahtjevom (889.596 KM), pregovaračkim postupkom bez objave obavještenja (3.281.757 KM), postupcima za usluge iz aneksa 2 (1.101.458 KM) i direktnim sporazumom (464.147 KM).

Provedene nabavke se odnose na nabavke projektovanja, sanacije i rekonstrukcije objekta Kuća Milanovića, usluga održavanja javnih zelenih površina, migracije infrastrukture na data centar, radova rekonstrukcija saobraćajnice u ulicama Put srpskih branilaca i 16. krajiške brigade, novogodišnjih ukrasa, materijala sa popravkom postojećih novogodišnjih ukrasa, uređenja sportsko-rekreativne površine od Gradskog do Zelenog mosta, radova na uređenju javnog kupališta tri banje u Srpskim Toplicama, radova na izgradnji vidikovca na Banj brdu, radova na rekonstrukciji Gajeve ulice (projekat integrisanog saobraćaja), radova za izgradnju spomenika poginulim borcima, opremanja škole Ada, izgradnje privremene kružne raskrsnice, usluga pružanja tehničke podrške organizaciji manifestacija od značaja za Grad, radova na izmjeni režima odvijanja saobraćaja i formiranja dvosmjernog režima saobraćaja, nepredviđenih radova na izgradnji osnovne škole Ada, izvođenje radova na izgradnji parternog okruženja mosta Dolac, radova na izgradnji novog gradskog parka - prva faza, radova rekonstrukcije Ulice Kralja Aleksandra I Karađorđevića, usluga organizacije događaja, usluga organizovanja događaja od značaja za Grad, usluga organizacije novogodišnjeg programa i svečane akademije povodom dana Grada.

Revizijskim ispitivanjem obuhvaćeno je 26 postupaka javne nabavke ukupne vrijednosti 22.763.682 KM, odnosno 39% realizovanih nabavki.

Planom javnih nabavki planirano je finansiranje radova na izgradnji centralnog spomenika poginulim borcima iz eksternih izvora. Pomenuta nabavka provedena je na osnovu Naredbe gradonačelnika od 19.05.2023. godine, a za istu nije obezbijeđen izvor finansiranja, što nije u skladu sa članom 17. i 18. stav 1) tačka d) Zakona o javnim nabavkama.

Takođe, na osnovu Odluke gradonačelnika o pokretanju postupka javne nabavke provedena je javna nabavka radova rekonstrukcije Ulice Kralja Aleksandra I Karađorđevića u Motikama (1.068.305 KM), za koju nije obezbijeđen izvor finansiranja odnosno kao izvor finansiranja planirana su sredstva koja su utrošena u prvoj fazi projekta, što nije u skladu sa članom 17. i 18. stav 1) tačka d) Zakona o javnim nabavkama.

Procedura javne nabavke je provedena, a ugovor o javnoj nabavci ukrasa za novogodišnje praznike (109.495 KM) zaključen je nakon nabavljenih roba i izvršenih usluga, što nije u skladu sa članom 3. i 6. Zakona o javnim nabavkama.

Za nabavku radova na izgradnji novog gradskog parka - prva faza (2.648.600 KM), izvor finansiranja obezbijeđen je promjenom namjene kreditnih sredstva (300.000 KM sa PDV-om), što je obrazloženo pod tačkom 6.3.2.1. izvještaja.

Preporučuje se gradonačelniku da obezbijedi da se postupci javnih nabavki pokreću uz prethodno obezbijeđene uslove u smislu izvora finansiranja, ugovori o javnoj nabavci dodjeljuju primjenjujući postupke definisane zakonskim i podzakonskim aktima u skladu sa članom 3., 6., 17. i 18. stav 1) tačka d) Zakona o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje budžeta

Skupština Grada donijela je Odluku o usvajanju budžeta Grada Banja Luka za 2023. godinu („Službeni glasnik Grada Banja Luka“ broj 47/22) u iznosu od 184.077.000 KM na fondu 01 i 1.998.000 KM na fondu 02, Odluku o izvršenju budžeta Grada za 2023. godinu i Izjavu o fiskalnoj odgovornosti, a prilikom pripreme i donošenja budžeta Grada nisu poštovane procedure u vezi sa budžetskim kalendarom prema članu 28. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske.

Skupština Grada donijela je Odluku o usvajanju rebalansa budžeta Grada Banja Luka za 2023. godinu („Službeni glasnik Grada Banja Luka“ broj 14/23) i to na fondu 01 u iznosu od 211.756.000 KM i fondu 02 1.998.000 KM. Rebalansom budžeta na fondu 01 utvrđen je budžetski okvir u iznosu od 211.756.000 (budžetski prihodi u iznosu od 167.486.200 KM, primici u iznosu od 40.260.214 KM, raspodjela suficita iz prethodnih godina u iznosu od 4.009.586 KM) iz kojih je planirano finansiranje aktivnosti Grada. Ukupni rashodi i izdaci utvrđeni su u iznosu od 211.756.000 KM i to rashodi u iznosu od 143.023.736 KM i izdaci u iznosu od 68.732.264 KM.

Rebalansom budžeta u okviru fonda 01 odobrena su sredstva za rashode za lična primanja zaposlenih (48.910.550 KM), rashode po osnovu korišćenja roba i usluga (29.764.360 KM), rashode finansiranja i druge finansijske troškove (5.220.500 KM), subvencije (5.592.726 KM), grantove (26.583.700 KM), doznake (24.263.000 KM), rashode finansiranja i druge finansijske troškove i rashode transakcija razmjene između ili unutar jedinica vlasti (404.900 KM), rashode po sudskim rješenjima (522.500 KM), transfere (1.481.500 KM), izdatke za nefinansijsku imovinu (45.897.450 KM), izdatke za otplatu dugova (13.832.000 KM), ostale izdatke (9.002.814 KM), kao i sredstva budžetske rezerve (280.000 KM).

Gradonačelnik je Odlukom od 12.09.2023. godine utvrdio Nacrt drugog rebalansa budžeta Grada (fond 01 234.853.000 KM i fond 02 3.196.000 KM). Na dostavljeni Nacrt drugog rebalansa budžeta Grada Ministarstvo finansija Republike Srpske dalo je preporuke, a Zaključkom Skupštine Grada od 25.10.2023. godine isti je prihvaćen i upućen na javnu raspravu. Aktom Ministarstva finansija Republike Srpske od 27.12.2023. godine date su preporuke na dostavljeni Prijedlog. Zaključkom gradonačelnika od 29.12.2023. godine utvrđen je Prijedlog odluke o usvajanju drugog rebalansa budžeta Grada (fondu 01

240.510.000 KM i fondu 02 3.365.000 KM) i upućen na saglasnost Ministarstvu finansija, koje je dalo saglasnost na Prijedlog drugog rebalansa aktom od 29.12.2023. godine u kojem se navodi da je u odnosu na Nacrt drugog rebalansa došlo do povećanja na pozicijama rashoda i izdataka. Akt Ministarstva finansija elektronskim putem upućen je 29.12.2023. godini Skupštini Grada, a u pisanoj formi 16.01.2024. godine. Skupština Grada nije usvojila Prijedlog drugog rebalansa budžeta Grada Banja Luka za 2023. godinu, čime nije izvršeno usklađivanje budžetskih sredstava i izdataka, kako je propisano članom 35. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske, jer je revizijom utvrđeno da su budžetska sredstva i izdaci na višem nivou, što je obrazloženo u ovoj tački i u tačkama 6.1, 6.1.1.1, 6.1.1.2, 6.1.2.2 i 6.2.2.2. ovog izvještaja.

Raspodjela suficita i neutrošenih namjenskih sredstava iz prethodnog perioda, u Rebalansu budžeta za 2023. godinu planirana je u iznosu od 4.009.586 KM. Konačan iznos raspodjele suficita i neutrošenih namjenskih sredstava iz prethodnog perioda prema Odluci Skupštine Grada o planiranju neutrošenih namjenskih, rezervisanih sredstava i neutrošenog suficita iz prethodnog perioda („Službeni glasnik Grada Banja Luka“ broj 38/23) nije uključen u drugi Rebalans budžeta Grada, jer je navedenom Odlukom propisano da će se planiranje i raspoređivanje ovih sredstava uvrstiti u Odluku o usvajanju drugog rebalansa, što nije učinjeno.

Nakon rebalansa budžeta izvršene su realokacije sredstava po rješenjima gradonačelnika u okviru istog budžetskog korisnika u iznosu od 1.159.480 KM i između budžetskih korisnika u iznosu od 2.007.400 KM, kao i realokacije sredstava po Odlukama Skupštine Grada u iznosu od 4.002.000 KM. Odlukom o izvršenju budžeta Grada Banja Luka za 2023. godinu nisu utvrđena precizna ograničenja u pogledu namjene sredstava koja mogu biti realocirana i nisu jasno definisana ovlaštenja za provođenje istih, što nije u skladu sa članom 41. stav 2) Zakona o budžetskom sistemu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 121/12, 52/14, 103/15 i 15/16).

Preporučuje se gradonačelniku i Skupštini Grada da obezbijede da se Odlukom o izvršenju budžeta Grada Banja Luka utvrđuju ograničenja u pogledu namjene sredstava koja mogu biti realocirana, kao i ovlaštenja za provođenje istih i da se priprema i donošenje budžeta vrši u rokovima propisanim članom 28. i 41. stav 2) Zakona o budžetskom sistemu.

Preporučuje se Skupštini Grada da obezbijedi da se vrši usklađivanje budžetskih sredstava i izdataka prema članu 35. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske.

6. Finansijski izvještaji

Konsolidovani godišnji finansijski izvještaji Grada nisu blagovremeno sačinjeni i dostavljeni Ministarstvu finansija, što nije u skladu sa članom 55. i 56. Zakona o budžetskom sistemu. Grad nije sačinio Napomene uz finansijske izvještaje, što je obrazloženo pod tačkom 6.7. izvještaja.

Takođe, Gradska uprava, JU Centar za socijalni rad Banja Luka, Centar za razvoj poljoprivrede i sela nisu blagovremeno sačinili finansijske izvještaje, odnosno do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu, što nije u skladu sa članom 54. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske.

Prilikom sačinjavanja Konsolidovanog finansijskog izvještaja Grada za 2023. godinu Grad nije iskazao učešće u kapitalu po osnovu osnivačkog uloga u JZU Dom zdravlja Banja Luka u iznosu od 1.576.990 KM i nije izvršeno uključivanje kapitala navedenog entiteta, što nije u skladu sa članom 61. stav 4) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članom 78. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 115/17 i 118/18) i članu 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za

budžetske korisnike. U 2024. godini Grad je izvršio uknjižavanje navedenog osnivačkog uloga.

Preporučuje se gradonačelniku i direktoru JU Centar za socijalni rad i Centra za razvoj poljoprivrede i sela da obezbijede da se finansijski izvještaji sastavljaju u roku propisanom članom 54., 55. i 56. Zakona o budžetskom sistemu.

Preporučuje se gradonačelniku da obezbijedi da se konsolidacija entiteta javnog sektora koji nisu budžetski korisnici vrši u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

Izvršenje budžeta Grada za period 01.01-31.12.2023. godine iskazano je u obrascu Periodičnog izvršenja budžeta (u daljem tekstu: PIB) na računovodstvenom fondu 01 - opšti fond, što predstavlja budžet u užem smislu. U obrascu Periodičnog izvršenja po fondovima (u daljem tekstu: PIF) je iskazan fond 01, fond 02, fond 03 i fond 05.

Grad je u obrascu PIB za fond 01 iskazao ukupne budžetske prihode i primitke u iznosu od 190.012.385 KM, što je 10% manje u odnosu na Rebalans budžeta, dok su ukupni rashodi i izdaci iskazani u iznosu od 187.838.560 KM što predstavlja 89% u odnosu na Rebalans budžeta. U obrascu PIB za fond 02 iskazani su budžetski prihodi i primici u iznosu od 2.721.435 KM i rashodi i izdaci u iznosu od 2.163.096 KM.

Grad je u obrascu PIF, nakon eliminacija, iskazao ukupne prihode u iznosu od 166.641.421 KM, primitke u iznosu od 31.626.889 KM, rashode u iznosu od 144.905.288 KM i izdatke u iznosu od 53.489.193 KM.

Razlika u finansiranju za računovodstveni fond 01 iskazana je u iznosu od 2.173.825 KM, a razlika u finansiranju za računovodstveni fond 02 iskazana je u iznosu od 558.339 KM. Po nalazu revizije utvrđena je razlika u finansiranju u negativnom iznosu od 12.009.254 KM na fondu 01 i fondu 02 u iznosu od 542.968 KM, po osnovu neiskazanih rashoda i izdataka na fondu 01 (20.614.791 KM) i rashoda na fondu 02 (15.371 KM) i neiskazanih primitaka od zaduženja i transfera od entiteta na fondu 01 usljed pogrešne fondovske klasifikacije (6.431.261 KM).

U obrascu PIB na fondu 01 na pozicijama rashodi finansiranja, doznaka i grantova iskazano je izvršenje budžeta veće u odnosu na rebalansom utvrđena sredstva, o čemu je Skupština Grada donijela Odluku o preraspodjeli sredstava od 11.01.2024. godine. Po usvajanju navedene odluke, u službenoj zabilješci Odjeljenja za finansije od 19.01.2024. godine navedeno je da istu nije moguće provesti, jer su pozicije koje su trebale biti umanjene i sa kojih je trebalo realocirati sredstva izvršene. Iako na istim nije bilo realizacije po određenim projektima i definisanim namjenama, iste su terećene izvršenjem drugih pozicija koje su izvršene preko planiranog iznosa, što nije u skladu sa članom 4. stav 1) Odluke o izvršenju budžeta Grada Banja Luka za 2023. godinu i članom 40. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske.

U vezi naprijed navedenog, u cilju provođenja Odluke Skupštine Grada o raspodjeli sredstava sa izvršenih pozicija koje je trebalo umanjiti i izvršiti realokaciju izvršena su preknjižavanja na druge neutrošene pozicije i obračunske rashode, a potom izvršene realokacije po Odluci Skupštine Grada.

Revizijom je utvrđeno da su stvorene obaveze iznad okvira utvrđenog budžetom u najmanjem iznosu od 20.630.164 KM i po navedenom osnovu nisu iskazani rashodi i izdaci u okviru Gradske uprave (18.609.267 KM), JU Centar za socijalni rad Banja Luka (1.929.409 KM) i srednjih škola (91.488 KM) što nije u skladu sa članom 40. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske, članom 10. stav 3) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj 94/15, 62/18, 94/18), članom 4. stav 1) Odluke o izvršenju budžeta Grada Banja Luka za 2023. godinu („Službeni glasnik

Grada Banja Luka“ broj 47/22), kojima je propisano da je budžetskim korisnicima dozvoljeno da stvaraju obaveze i da koriste sredstva samo za namjene i do visine raspoloživih sredstava utvrđenih budžetom. Naprijed pomenuti rashodi i izdaci (20.630.164 KM) nisu iskazani na tekućim rashodima po osnovu rashoda za lična primanja (39.681 KM), korišćenja roba i usluga (5.415.450 KM), grantova (11.200 KM), doznaka (3.013.314 KM), finansiranja (26.348 KM), sudskih rješenja (23.850 KM), transfera (149.351 KM), na izdacima za nefinansijsku imovinu (3.429.043 KM), izdacima za finansijsku imovinu (5.000.000 KM) i ostalim izdacima (3.521.927 KM), jer su tekući rashodi iskazani na obračunskim rashodima, doznake za socijalna davanja iskazane na fondu 03, izdaci za ulaganja u akcije i učešća u kapitalu iskazani na fondu 05, a izdaci za nefinansijsku imovinu i ostali izdaci nisu priznati.

U okviru Centra za socijalni rad iskazane su doznake za socijalna davanja na fondu 03 (1.431.712 KM), kao i dio tekućih rashoda iskazanih na obračunskim rashodima (497.697 KM).

Revizijom je utvrđeno da je dio obaveza stvorenih iznad okvira utvrđenog budžetom po osnovu rashoda, izdataka za nefinansijsku imovinu, ostalih izdataka, prenesenih obaveza u najmanjem iznosu od 5.478.186 KM izmireno u toku 2023. godine, što nije u skladu sa članom 5. stav 6) i 7) Odluke o izvršenju budžeta Grada Banja Luka za 2023. godinu.

Grad nije dostavio prijedlog Plana za izmirenje neizmirenih obaveza za 2022. godinu, što nije u skladu sa članom 9. stav 4) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj. Naredbom gradonačelnika od 21.03.2023. godine izvršeno je evidentiranje prenesenih obaveza na teret obračunskih rashoda 2022. godine, navodeći u obrazloženju da će se rebalansom budžeta za 2023. izmirenje istih planirati na izdacima, što nije učinjeno.

Grad je aktom od 15.04.2024. godine obavijestio Fiskalni savjet Republike Srpske o postojanju neizmirenih obaveza prenesenih iz 2023. godine i da je izrada plana za izmirenje istih u toku.

Preporučuje se gradonačelniku da obezbijedi da se:

- ***obaveze stvaraju i izmiruju do visine okvira utvrđenog budžetom u skladu sa članom 40. Zakona o budžetskom sistemu, članom 10. stav 3) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj i Odlukom o izvršenju budžeta Grada za fiskalnu godinu,***
- ***sačini Plan za izmirenje neizmirenih obaveza, kada postoje neizmirene obaveze iz prethodnog perioda prema članu 9. stav 4) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj.***

Preporučuje se direktoru JU Centar za socijalni rad da obezbijedi da se obaveze stvaraju i izmiruju do visine okvira utvrđenog budžetom u skladu sa članom 40. Zakona o budžetskom sistemu, članom 10. stav 3) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj i Odlukom o izvršenju budžeta Grada za fiskalnu godinu.

6.1.1. Prihodi i primici

6.1.1.1. Prihodi

Ukupni prihodi, nakon eliminacije, iskazani su u iznosu od 166.641.421 KM, a čine ih poreski prihodi (102.688.338 KM), neporeski prihodi (48.675.827 KM), grantovi (4.650.764 KM) i transferi (10.626.492 KM). Prema nalazu revizije budžetski prihodi manje su iskazani u iznosu od 537.033 KM.

Poreske prihode čine porezi na lična primanja i prihodi od samostalnih djelatnosti u iznosu od 22.416.982 KM, porezi na imovinu u iznosu od 8.613.423 KM, porez na promet u iznosu 1.780 KM, od indirektnih poreza 66.452.305 KM i ostali poreski prihodi u iznosu od 5.203.839 KM.

Neporeski prihodi najvećim dijelom odnose se na prihode od finansijske i nefinansijske imovine i pozitivnih kursnih razlika (8.941.603 KM), prihode od naknada, taksi i pružanja javnih usluga (36.366.030 KM) i ostale neporeske prihode (2.258.058 KM).

Prihode od finansijske i nefinansijske imovine i pozitivnih kursnih razlika najvećim dijelom čine prihodi od davanja u zakup objekata (1.830.771 KM) i prihodi od zemljišne rente (7.091.313 KM).

Prihodi od davanja u zakup objekata iskazani su u okviru fonda 01 u iznosu od 1.750.766 KM i u okviru fonda 02 u iznosu od 80.005 KM (JU SC Borik). U okviru fonda 01 najvećim dijelom odnose se na prihode Gradske uprave (1.475.087 KM) i to po osnovu izdavanja u zakup poslovnih prostora i garaža u vlasništvu Grada (878.406 KM), zakupa kablovske kanalizacije (339.985 KM), zakupa gradskog građevinskog zemljišta (77.080 KM), zakupa pod posebnim uslovima (117.647 KM) i drugih vrsta zakupa.

Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga najvećim dijelom odnose se na naknade za uređenje građevinskog zemljišta (12.315.094 KM), naknadu za korišćenje komunalnih dobara od opšteg interesa (4.820.766 KM), sredstva za finansiranje posebnih mjera zaštite od požara (2.329.243 KM), kao i na koncesione naknade za korišćenje elektro-energetskih objekata (518.804 KM) i prihode od pružanja javnih usluga (5.597.969 KM).

Naknada za uređenje građevinskog zemljišta u iznosu od 10.059.234 KM odnosi se na prihod ostvaren po osnovu ugovora o finansiranju opremanja gradskog građevinskog zemljišta.

Prihodi od pružanja javnih usluga u najvećem iznosu odnose se na prihode JU Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje (3.737.496 KM) i prihode Centra za razvoj poljoprivrede i sela (770.913 KM).

Prihodi od pružanja javnih usluga Centra za razvoj poljoprivrede i sela precijenjeni su u iznosu od 537.033 KM, a potcijenjeni su prihodi od realizacije zaliha dovršenih učinaka (440.344 KM) i dobiti i gubici od prodaje u neto iznosu 96.689 KM i primici za nefinansijsku imovinu 537.033 KM (od zaliha i biološke imovine), jer su primici i obračunski prihodi ostvareni prodajom biološke imovine i zaliha poljoprivrednih proizvoda kod Centra za razvoj poljoprivrede i sela iskazani na prihodima od pružanja javnih usluga na fondu 02, što nije u skladu sa članom 31. stav 4), članom 54. stav 6) i članom 110. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Ostali neporeski prihodi najvećim dijelom odnose se na prihode po osnovu uplata Vodovoda a.d. Banja Luka za servisiranje obaveza po kreditnom projektu „KFW“ (1.816.107 KM).

Transferi između ili unutar jedinica vlasti najvećim dijelom odnose se na transfere Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite za korisnike prava iz socijalne zaštite u iznosu od 9.181.192 KM i transfer Službe predsjednika Republike Srpske (1.000.000 KM) za projekat izgradnje centralnog spomen obilježja borcima odbrambeno-otadžbinskog rata.

U obrascu PIF transferi Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite i doznake na ime socijalne zaštite iskazani su na fondu 03 u okviru Centra za socijalni rad prema Naredbama gradonačelnika od 05.01.2024. i 22.01.2024. godine. Iskazani primljeni transferi na fondu 03 u iznosu od 1.431.261 KM nisu klasifikovani prema propisanoj fondovskoj klasifikaciji, što nije u skladu sa članom 8. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članom 18., 19. i 20. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se direktoru Centra za razvoj poljoprivrede i sela da obezbijedi da se transakcije vezane za prodaju zaliha dovršenih učinaka i biološke imovine evidentiraju u skladu sa članom 31. stav 4), članom 54. stav 6) i članom 110. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se gradonačelniku i direktoru JU Centar za socijalni rad da obezbijedi da se transferi klasifikuju prema članu 8. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama,

sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članu 18., 19. i 20. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.1.1.2. Primici

Ukupni primici iskazani su u iznosu od 31.626.889 KM i to na fondu 01 (25.339.520 KM), fondu 02 (1.286.273 KM), fondu 03 (1.096 KM) i fondu 05 (5.000.000 KM). Izvršena je eliminacija od 23 KM. Odnose se na primitke od nefinansijske imovine (3.313.913 KM), finansijske imovine (125.739 KM), od zaduživanja (20.862.187 KM) i ostale primitke (7.325.050 KM).

Primici za nefinansijsku imovinu najvećim dijelom odnose se na primitke od prodaje i zamjene zemljišta (2.300.736 KM) i primitke od zaliha materijala, učinaka i robe i sitnog inventara (997.573 KM) iskazanih kod budžetskih korisnika JU SC Borik i Centar za razvoj poljoprivrede i sela.

Primici za nefinansijsku imovinu potcijenjeni su u iznosu od 537.033 KM (od zaliha i biološke imovine), što je navedeno pod tačkom 6.1.1.1. izvještaja.

Primici od zaduživanja odnose se na primitke po osnovu uzetih zajmova u zemlji (18.749.865 KM) i inostranstvu (2.112.322 KM).

Primici po osnovu uzetih zajmova odnose se na povučena sredstva po osnovu Ugovora o sindiciranom kreditu sa konzorcijem banaka Nova banka a.d. Banja Luka, Atos bank a.d. Banja Luka (13.749.865 KM) i povučena sredstva po ugovoru o kreditu sa "Raiffeisen bank" d.d. Sarajevo za dokapitalizaciju JP Akvana Banja Luka (5.000.000 KM) i povučena sredstva po osnovu ino-kredita (EBRD).

U Odluci Skupštine Grada o novčanom ulaganju u JP Akvana d.o.o. Banja Luka navedeno je da će izdatak za akcije i učešće u kapitalu planirati kroz rebalans budžeta za 2023. godinu, a nakon realizacije odluke o kreditnom zaduženju („Službeni glasnik Grada Banja Luka“ broj 27/23), što nije učinjeno. Odlukom gradonačelnika izvršeno je ulaganje u novcu u JP Akvana d.o.o Banja Luka i evidentiranje primitaka od zaduženja i izdataka po osnovu ulaganja u akcije i učešće u kapitalu u okviru fonda 05, što nije u skladu članom 8. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članom 18., 19. i 20. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, kojima je propisana fondovska klasifikacija. Prema prethodno navedenim članovima pravilnika, fondovska klasifikacija naprijed pomenutih transakcija podrazumijeva iskazivanje primitaka i izdataka na fondu 01. Ostali primici najvećim dijelom odnose se na primitke od depozita, kaucija, PDV-a (3.961.389 KM) i na ostale primitke iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti (1.281.861 KM).

Preporučuje se gradonačelniku da obezbijedi da se primici od kreditnog zaduženja i izdaci po osnovu novčanih ulaganja u dokapitalizaciju društava planiraju i iskazuju prema fondovskoj klasifikaciji u skladu sa članom 8. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članom 18., 19. i 20. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.1.2. Rashodi i izdaci

Ukupni rashodi u PIF-u iskazani su u iznosu od 144.905.288 KM nakon eliminacija (80.686 KM), od čega na fondu 01 u iznosu od 142.289.366 KM, fondu 02 u iznosu od 674.099 KM i fondu 03 u iznosu od 2.022.509 KM, a čine ih tekući rashodi (143.645.362 KM) i transferi između i unutar jedinica vlasti (1.259.926 KM).

Ukupni izdaci iskazani su u iznosu od 53.489.193 KM, nakon eliminacija (23 KM), od čega na fondu 01 u iznosu od 45.549.194 KM, fondu 02 u iznosu od 1.488.997 KM, fondu 03 u iznosu od 1.431.925 KM i fondu 05 u iznosu od 5.019.100 KM. Izdaci se odnose na izdatke za nefinansijsku imovinu (26.928.923 KM), finansijsku imovinu (5.000.000 KM), izdatke za

otplatu dugova (13.240.991 KM) i ostale izdatke (8.319.279 KM). Po nalazu revizije rashodi i izdaci u PIF-u su više iskazani u najmanjem iznosu od 14.198.451 KM (tačka 6.1.2.1. i 6.1.2.2. izvještaja).

6.1.2.1. Rashodi

Tekući rashodi odnose se na rashode za lična primanja zaposlenih (49.129.615 KM), po osnovu korišćenja roba i usluga (28.678.177 KM), rashode finansiranja (5.463.198 KM), subvencije (5.239.310 KM), grantove (27.352.513 KM), doznake na ime socijalne zaštite (27.128.378 KM), rashode finansiranja i rashode transakcija razmjene između ili unutar jedinica vlasti (300.399 KM), rashode po sudskim rješenjima (434.458 KM).

Rashodi za lična primanja zaposlenih iskazani su u iznosu od 49.129.615 KM, a odnose se na rashode za bruto plate zaposlenih u iznosu od 39.119.040 KM, bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada u iznosu od 8.308.967 KM, naknade plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata u iznosu od 1.355.950 KM i na rashode za otpremnine i jednokratne pomoći (bruto) u iznosu od 345.658 KM. Rashodi za lična primanja odnose se na lična primanja zaposlenih u Gradskoj upravi u iznosu od 27.444.250 KM i zaposlenih kod drugih budžetskih korisnika budžeta Grada u iznosu od 21.681.366 KM (od čega je 10.803.189 KM iskazano na rashodima za lična primanja u JU Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje Banja Luka).

Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga odnose se na rashode po osnovu zakupa (822.892 KM), utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga (4.245.389 KM), za režijski materijal (804.957 KM), za tekuće održavanje (3.339.272 KM), po osnovu putovanja i smještaja (437.154 KM), za stručne usluge (3.915.418 KM), za usluge održavanja javnih površina i zaštite životne sredine (9.538.948 KM) i na ostale neklasifikovane rashode (3.728.938 KM).

Rashodi po osnovu zakupa najvećim dijelom odnose se na rashode za zakup poslovnih objekata i prostora (221.945 KM), komunikacione opreme (10.175 KM), grijne, rashladne i zaštitne opreme (70.200 KM), opreme za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (62.833 KM), specijalne opreme (109.535 KM), zakup ostalih postrojenja i opreme (209.254 KM) i po osnovu ostalog zakupa (107.745 KM).

Javna ustanova Sportski centar „Borik“ nije iskazala transakcije koje proističu iz Ugovora o zakupu nepokretnosti iz 2020. godine, što nije u skladu sa odredbama MRS JS 13 - Lizing (paragraf 15, 16 i 28) i članom 61. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, kojim su propisani uslovi za klasifikaciju lizinga kao finansijskog navodeći suštinu transakcije iznad oblika ugovora, što navedena transakcija ispunjava. U vezi naprijed navedenog, u prethodnom periodu i tekućoj godini iskazani su rashodi zakupa, a nije iskazana nefinansijska imovina u stalnim sredstvima, rashodi amortizacije, pripadajuće obaveze umanjene za iznos plaćanja u trogodišnjem periodu i izdaci, što nije u skladu sa prethodno navedenim odredbama Pravilnika i zahtjevima pomenutog standarda.

Rashodi utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga najvećim dijelom odnose se na rashode po osnovu utroška električne energije (1.002.224 KM), centralnog grijanja (1.239.761 KM), utroška prirodnog gasa, uglja i drveta (58.802 KM), utroška lož-ulja, nafte i naftnih derivata (141.485 KM), usluga vodovoda i kanalizacije (139.933 KM), usluga odvoza smeća i održavanja čistoće (147.137 KM), usluga deratizacije (170.209 KM), usluga obezbjeđenja imovine (66.584 KM), za ostale komunalne takse i usluge (129.412 KM), korišćenja fiksnog telefona (219.303 KM), korišćenja mobilnog telefona (136.239 KM), korišćenja interneta (203.408 KM), poštanskih usluga (292.067 KM) i usluga prevoza robe (154.925 KM).

Rashodi za režijski materijal najvećim dijelom odnose se na rashode za kompjuterski materijal (145.452 KM), kancelarijski materijal (291.713 KM), materijal za održavanje

čistoće (221.616 KM), dnevnu štampu, službena glasila i stručnu literaturu (51.434 KM) i ostali režijski materijal (59.761 KM).

Rashodi za tekuće održavanje najvećim dijelom odnose se na rashode za tekuće održavanje instalacija (257.431 KM), objekata drumskog saobraćaja (1.799.145 KM), sportsko-rekreativnih terena, uređenje zelenih površina (150.418 KM), ostalih građevinskih objekata (363.646 KM), prevoznih sredstava (245.290 KM), opreme (114.318 KM) i ostalo tekuće održavanje (316.308 KM).

Rashodi po osnovu putovanja i smještaja najvećim dijelom odnose se na rashode za službena putovanja u zemlji (46.670 KM), službena putovanja u inostranstvu (72.268 KM) i rashode po osnovu utroška goriva (266.154 KM).

Rashodi za stručne usluge najvećim dijelom odnose se na rashode za usluge pošte (204.486 KM), platnog prometa i ostale finansijske usluge (53.295 KM), osiguranja imovine i zaposlenih (235.927 KM), usluge štampanja, grafičke obrade, kopiranja, uvezivanja (145.777 KM), objavljivanja (334.369 KM), advokatske usluge, usluge notara, prevođenja i ostale usluge (229.505 KM), usluge održavanja računarskih programa, izrade elaborata i studija i izradu projektne dokumentacije (491.703 KM) i na rashode za ostale stručne usluge (2.035.529 KM).

Rashodi za stručne usluge su precijenjeni, a ostali neklasifikovani rashodi potcijenjeni u najmanjem iznosu od 263.255 KM, jer su rashodi po osnovu organizacije događaja, prijema i manifestacija klasifikovani na rashodima za stručne usluge, što nije u skladu sa članom 92. stav 8) i 10) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 98/16, 115/17, 118/18 i 97/23).

Rashodi za usluge održavanje javnih površina i zaštite životne sredine odnose se na rashode za usluge održavanja zelenih površina (1.630.980 KM), zimske službe (839.621 KM), čišćenja javnih površina (4.342.355 KM), po osnovu utroška električne rasvjete na javnim površinama (2.554.922 KM), utroška vode na javnim površinama (16.891 KM), za usluge održavanja javnih površina (11.195 KM) i za usluge zaštite životne sredine (142.985 KM).

Iskazani ostali neklasifikovani rashodi najvećim dijelom odnose se na rashode za stručno usavršavanje zaposlenih (96.997 KM), bruto naknade volonterima i studentima za stručno usavršavanje (6.940 KM), naknade članovima upravnih i nadzornih odbora (114.639 KM), naknade članovima komisija i radnih grupa (653.092 KM), bruto naknade skupštinskih odbornika (707.943 KM), naknade po ugovoru o djelu (856.525 KM), privremenim i povremenim poslovima i ostale bruto naknade za rad van radnog odnosa (17.416 KM), rashode po osnovu reprezentacije u zemlji (109.566 KM), po osnovu reprezentacije u inostranstvu (2.277 KM), organizacije prijema, manifestacija i sl. (402.750 KM), poklona (69.150 KM), po osnovu poreza i doprinosa na teret poslodavca (131.196 KM) i na ostale nepomenute rashode (147.905 KM).

Visina odborničkih naknada definisana je Odlukom o određivanju novčane naknade odbornicima Skupštine grada i članovima radnih tijela Skupštine („Službeni glasnik Grada Banja Luka“ broj 27/09, 37/16). Iste se obračunavaju i isplaćuju u skladu sa navedenom Odlukom.

Subvencije su iskazane u iznosu od 5.239.310 KM, a odnose se na subvencije ostalim finansijskim subjektima (4.573 KM), subvencije nefinansijskim subjektima u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (1.611.778 KM), subvencije nefinansijskim subjektima u oblasti saobraćaja i veza (1.810.312 KM) i subvencije nefinansijskim subjektima u ostalim oblastima (1.812.647 KM).

Subvencije nefinansijskim subjektima u oblasti saobraćaja i veza odnose se na subvencije za javni prevoz putnika na području Grada, a realizovane su na osnovu Odluke Skupštine Grada Banja Luka o subvencijama u javnom gradskom i prigradskom prevozu putnika na

području Grada od 18.09.2023. godine („Službeni glasnik Grada Banja Luka“ broj 33/23). Navedenom odlukom propisano je da će se subvencije dodijeliti prema raspoloživom budžetu/rebalansu za godinu u kojoj se vrši subvencija. Takođe, propisana su prava na subvenciju i to za pravna lica koja sa Gradom imaju potpisan ugovor o javnom prevozu lica na linijama gradskog i prigradskog prevoza na području Grada, a na osnovu registrovanih redova vožnje.

U 2023. godini Pravilnikom o subvencijama u javnom gradskom i prigradskom prevozu putnika na teritoriji grada Banja Luka („Službeni glasnik Grada Banja Luka“ broj 12/22, 17/22, 7/23) propisani su korisnici prava, uslovi za ostvarivanje prava, načini plaćanja i način podnošenja dokaza o ostvarenoj subvenciji. U 2024. godini donesen je novi Pravilnik o subvencijama u javnom gradskom i prigradskom prevozu putnika na području grada Banja Luka za pravna lica kao i za fizička lica kojim su otklonjeni nedostaci prethodnih u smislu definisanja cijene kola/km, preciznog definisanja prava i obaveza potpisnika ugovora, period trajanja ugovora, osnov i način za obračun subvencije i drugo, a koji nisu bili propisani prethodnim aktima.

U toku 2023. godine sa šest prevoznika na osnovu ispostavljenih faktura zaključeni su ugovori za izvršene usluge prevoza. Prema dostavljenom pregledu Odjeljenja za saobraćaj i puteve za potrebe revizije za ispostavljene fakture prevoznika za pružene usluge u iznosu od 1.527.293 KM nisu zaključeni ugovori i izvršen je povrat faktura prevoznicima, što je obrazloženo pod tačkom 3. izvještaja.

Grantovi se odnose na tekuće grantove sportskim i omladinskim organizacijama (2.920.754 KM), organizacijama i udruženjima za afirmaciju porodice i zaštitu prava žena, djece, izbjeglih i raseljenih lica, boraca i osoba sa invaliditetom (827.863 KM), organizacijama i udruženjima u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite životne sredine i komunalne djelatnosti (1.361.558 KM), organizacijama i udruženjima u oblasti obrazovanja, naučno-istraživačke djelatnosti, kulture i informacija (1.209.174 KM), nefinansijskim subjektima u oblasti obrazovanja, naučno-istraživačke djelatnosti, kulture, informacija, zdravstva, socijalne zaštite, zaštite životne sredine i komunalne djelatnosti (osim javnih) (5.000.000 KM), javnim nefinansijskim subjektima u oblasti poljoprivrede, šumarstva, vodoprivrede, energetike, rudarstva, industrije, građevinarstva, zanatsko-preduzetničke djelatnosti, ugostiteljstva, trgovine, turizma, saobraćaja (1.064.000 KM), a u okviru kapitalnih grantova u najvećem iznosu iskazani grantovi organizacijama i udruženjima u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite (300.000 KM) i kapitalni grantovi sportskim i omladinskim organizacijama i udruženjima (12.411.958 KM).

Tekući grantovi nefinansijskim subjektima u oblasti obrazovanja, naučno-istraživačke djelatnosti, kulture, informacija, zdravstva, socijalne zaštite, zaštite životne sredine i komunalne djelatnosti (osim javnih) odnose se na tekući grant dodijeljen na osnovu Odluke Skupštine Grada o odobravanju sredstava tekućeg granta privrednom društvu Eko Toplane Banjaluka d.o.o. Banjaluka („Službeni glasnik Grada Banja Luka“ broj 12/23). Po osnovu prethodno navedene Odluke i ugovora od 07.04.2023. godine odobrena su sredstva granta s ciljem obezbjeđenja isporuke toplotne energije i stabilnosti sistema daljinskog grijanja u grejnoj sezoni 2023/2024, kao i obezbjeđenja kvaliteta usluge za krajnje korisnike. Navedenim ugovorom definisano je da će se izvještaj o namjenskom utrošku dostaviti do 30.09.2024. godine.

Kapitalni grantovi sportskim i omladinskim organizacijama i udruženjima odnose se na dodijeljeni grant Teniskom savezu Republike Srpske za izgradnju i rekonstrukciju teniskih terena i infrastrukture u parku Mladen Stojanović za organizaciju sportskog takmičenja ATP turnir „Srpska Open“.

Na osnovu Odluke o kreditnom zaduženju Grada Banja Luka za finansiranje kapitalnih investicija od 16.02.2023. godine zaključen je ugovor o kreditu dana 27.03.2023. godine, a sredstva kredita za navedeni projekat povučena su 06.04.2023 godine. Skupština Grada je nakon usvojenog rebalansa donijela Odluku od 30.03.2023. godine o kapitalnom grantu za izgradnju sportskog objekta sa pratećim sadržajima kao kapitalne investicije u javnom

interesu („Službeni glasnik Grada Banja Luka“ broj 14/23), u kojoj se navodi da će učešće Grada biti ne više od 49% ukupnog projekta i da će se isti finansirati iz kreditnih sredstava. Kapitalni grant dodijeljen je na osnovu zaključenih 6 sporazuma i dva aneksa sporazuma i 10 ugovora između Grada i Teniskog saveza Republike Srpske u periodu od 31.12.2022. godine do 06.04.2023. godine u ukupnom iznosu od 15.411.958 KM, od čega je u 2023. godini dodijeljeno 12.411.958 KM, a u 2022. godini 3.000.000 KM.

Prema prethodno navedenoj Odluci Skupštine Grada u zaključenim sporazumima ugovoreno je da Teniski savez Republike Srpske po završetku turnira ATP 250 „Srpska Open“ odnosno nakon završetka radova i dobijanja upotrebne dozvole treba izvršiti prenos prava vlasništva na sportskom objektu u korist Grada, što nije učinjeno. Rješenjem od 12.04.2023. godine obezbijedena je upotrebna dozvola za puštanje u probni rad i privremenu upotrebu objekta u vremenskom periodu od 3 mjeseca, koji je istekao.

Teniski savez je dostavio Gradu izvještaj sa prilogima o utrošku dodijeljenog granta.

U službenoj zabilješci Odjeljenja za finansije sačinjenoj dana 28.02.2024. godine navedeno je da je nakon upućene opomene pred tužbu Teniskom savezu Republike Srpske za preduzimanje radnji oko prenosa prava svojine na sportskom objektu, Teniski savez potvrdio da nisu ispunjeni uslovi u smislu pribavljanja upotrebne dozvole, da ista nije pribavljena te je predloženo zaključenje novog sporazuma kojim će se regulisati način pribavljanja upotrebne dozvole i ulaganja uz zahtjev za dodatnim sredstvima.

U iznosu dodijeljenih grantova, na osnovu dvije službene zabilješke od 28.02.2023. i 28.02.2024. godine godine sačinjene od Odjeljenja za finansije, izvršeno je knjigovodstveno evidentiranje imovine koja predstavlja potencijalnu imovinu Grada Banja Luka na poziciji ostalih objekata u pripremi (15.561.958 KM) i priznavanje obračunskih prihoda po osnovu vanrednih događaja (12.411.958 KM) i rezultata prethodne godine (3.150.000 KM). Na osnovu naprijed navedenog, nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi precijenjena je u iznosu od 15.561.958 KM, obračunski prihodi po osnovu vanrednih događaja u iznosu od 12.411.958 KM i rezultat prethodne godine u iznosu od 3.150.000 KM, jer su u okviru nefinansijske imovine iskazana sredstava kapitalnog i tekućeg granta, a nisu ispunjeni uslovi priznavanja nefinansijske imovine prema odredbama MRS JS 19 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (paragraf 39-43) i članu 42. i 63. stav 2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Tekući grantovi organizacijama i udruženjima u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite životne sredine i komunalne djelatnosti u najvećem iznosu odnose se na tekući grant dodijeljen JZU Dom zdravlja Banja Luka za obezbjeđenje preventivne zdravstvene zaštite, vakcinacije, urgencije i zakupa ambulanti porodične medicine u iznosu od 900.000 KM, a u skladu sa članom 29. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 57/22). Prema zaključenom ugovoru između Grada i JZU Dom zdravlja Banja Luka i Odluci o izvršenju budžeta Grada za 2023. godinu, korisnik granta je dostavio izvještaj o utrošenim sredstvima.

Na osnovu Odluke o dodjeli Olimpijskog bazena na korišćenje i održavanje JP „Aquana“ Vodeni park d.o.o. („Službeni glasnik Grada Banja Luka“ broj 18/09) zaključen je ugovor između Grada i JP „Aquana“ d.o.o. Banja Luka u 2010. godini o regulisanju međusobnih prava i obaveza kojim je ugovoreno da Grad Banja Luka preuzima obavezu da na ime troškova održavanja Gradskog olimpijskog bazena (u daljem tekstu: GOB) sufinansira razliku između prihoda i rashoda tekućeg poslovanja GOB-a putem granta i to u vidu 12 akontativnih mjesečnih uplata na račun JP „Aquana“. Takođe je ugovoreno da je JP Aquana d.o.o. Banja Luka obavezno da izradi poseban godišnji plan i program poslovanja GOB-a unutar JP Aquana d.o.o. Banja Luka sa procjenom prihoda i rashoda, na koji saglasnost daje Grad. Finansijski plan poslovanja GOB-a unutar plana JP Aquana d.o.o. Banja Luka sačinjen je za 2023. godinu u kojem je u planirane prihode GOB-a već uključen grant Grada koji je planiran budžetom Grada. Prema pisanoj informaciji za potrebe revizije izvještaj o poslovanju kao i poslovni plan JP Akvana nisu upućeni u Skupštinu Grada na razmatranje

od 2016. godine. Gradski olimpijski bazen nije dostavio izvještaj o utrošku dodijeljenih sredstava granta, što nije u skladu sa članom 16. stav 3) Odluke o izvršenju budžeta Grada Banja Luka za 2023. godinu.

Doznake na ime socijalne zaštite odnose se najvećim dijelom na doznake iskazane u okviru JU Centar za socijalni rad Banja Luka u iznosu od 21.082.027 KM i to na fondu 01 u iznosu od 19.591.895 KM i na fondu 03 u iznosu od 1.490.132 KM.

Doznake su potcijenjene u iznosu od 1.581.602 KM, a precijenjeni su obračunski rashodi u istom iznosu, jer su doznake građanima u iznosu od 1.217.744 KM i doznake na ime socijalne zaštite 363.858 KM iskazane na obračunskim rashodima, što je navedeno pod tačkom 6.2.2.2. izvještaja. Takođe, doznake fonda 01 u najmanjem iznosu od 1.431.461 KM iskazane su na fondu 03, jer iste nisu klasifikovane prema propisanoj fondovskoj klasifikaciji, što nije u skladu sa članom 8. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članom 18., 19. i 20. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Transferi između i unutar jedinica vlasti iskazani su u iznosu od 1.259.926 KM, a najvećim dijelom odnose se na transfere entitetu (803.758 KM) i fondovima obaveznog socijalnog osiguranja (430.775 KM).

Preporučuje se gradonačelniku da obezbijedi da se:

- **ostali neklasifikovani rashodi i rashodi za stručne usluge klasifikuju prema članu 92. stav 8) i 10) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike;**
- **preispitaju međusobno definisana prava i obaveze Grada i JP „Aquna“ d.o.o. Banja Luka u vezi finansiranja Gradskog olimpijskog bazena s obzirom na promjenu suštine načina finansiranja definisanog ugovorom iz ranijih godina i da se obezbijedi da se dostavljaju izvještaji o utrošku dodijeljenih sredstava u skladu sa Odlukom o izvršenju budžeta Grada Banja Luka za fiskalnu godinu,**
- **nefinansijska imovina u pripremi priznaje u skladu sa članom 42. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, a računovodstveni tretman potencijalne imovine vrši u skladu sa odredbama MRS JS 19 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.**

Preporučuje se direktoru JU SC „Borik“ da obezbijedi da se izvrše evidentiranja transakcija koje proističu iz Ugovora o zakupu nepokretnosti iz prethodnog perioda u skladu sa odredbama MRS-JS 13 Lizing i članom 61. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se gradonačelniku i direktoru JU Centar za socijalni rad da obezbijede da se doznake za socijalna davanja klasifikuju prema propisanoj fondovskoj klasifikaciji prema članu 8. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članu 18., 19. i 20. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.1.2.2. Izdaci

Izdaci su iskazani u iznosu od 53.489.193 KM od čega na fondu 01 u iznosu od 45.549.194 KM, na fondu 02 u iznosu od 1.488.997 KM, fondu 03 u iznosu od 1.431.925 KM i fondu 05 u iznosu od 5.019.100 KM, uz eliminaciju od 23 KM, a odnose se na izdatke za nefinansijsku imovinu (26.928.923 KM), finansijsku imovinu (5.000.000 KM), za otplatu dugova (13.240.991 KM) i ostale izdatke (8.319.279 KM).

U toku godine na odgovarajućim bilansnim kontima prethodilo je knjiženje poslovnih događaja koji su doveli do novčanog odliva, sredstva na pozicijama izdataka nisu odobrena budžetom i izdaci za nefinansijsku imovinu nisu priznati na obračunskom osnovu u periodu u kojem su obaveze nastale odnosno ostali izdaci nisu priznati u momentu isplate.

U vezi prethodno navedenog, izdaci za nefinansijsku imovinu potcijenjeni su u iznosu od 3.429.044 KM i ostali izdaci potcijenjeni su u iznosu od 3.429.715 KM, jer na pozicijama izdataka za nefinansijsku imovinu nije vršeno evidentiranje izdataka za pribavljanje zgrada i objekata i postrojenja i opreme po osnovu izvršenih ulaganja u nefinansijsku imovinu u pripremi, na obračunskom osnovu u periodu u kome je obaveza nastala, a na ostalim izdacima nisu izvršena evidentiranja po osnovu poreza na dodatu vrijednost, datih avansa i ostalih izdataka iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti u momentu isplate istih, što nije u skladu sa članom 96., 97., 98. i 99. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Iskazani izdaci za nefinansijsku imovinu odnose se na izdatke za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata (14.591.160 KM), investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju objekata (6.533.617 KM), nabavku postrojenja i opreme (1.815.806 KM), investiciono održavanje opreme (50.240 KM), biološku imovinu (9.628 KM), nematerijalnu proizvedenu imovinu (539.494 KM), za pribavljanje zemljišta (1.719.062 KM), za zalihe materijala, robe i sitnog inventara (1.243.063 KM) i ulaganje na tuđim nekretninama (377.266 KM).

Izdaci za pribavljanje zemljišta odnose se najvećim dijelom na pribavljanje zemljišta po ugovorima sa investitorima za finansiranje opremanja gradskog građevinskog zemljišta (1.469.579 KM).

Izdaci za ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi odnose se na ulaganja Centra za razvoj poljoprivrede i sela u Razvojno- edukativni centar Manjača.

Izdaci za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata odnose se najvećim dijelom na radove u izmjeni režima saobraćaja, na izgradnji vodovodne mreže kao i komunalne infrastrukture u Gradu po zaključenim ugovorima o izvođenju radova.

Izdaci za investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju objekata odnose se na investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju lokalnih i nekategorisanih puteva, gradskih saobraćajnica, pješačkih staza, kružne raskrsnice, sanaciju klizišta, projekat integrisanog saobraćaja i druge radove po ugovorima o izvođenju radova.

Izdaci za finansijsku imovinu u cjelosti iskazani na fondu 05 odnose se na izdatak za akcije i učešća u kapitalu JP Akvana Banja Luka, što je obrazloženo pod tačkom 6.1.1.2. izvještaja.

Izdaci za otplatu dugova iskazani su u iznosu od 13.241.014 KM, a odnose se na izdatke za otplatu dugova (11.178.165 KM) i izdatke za otplatu dugova iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti (2.062.849 KM).

Izdatke za otplatu dugova čine izdaci za otplatu glavnice po osnovu druge i treće emisije obveznica (2.101.503 KM), izdatke po osnovu otplate glavnice primljenih zajmova u zemlji po kreditu sa Konzorcijem banaka (UnicreditBank a.d. Banjaluka, NLB banka a.d. Banjaluka i Komercijalna banka a.d. Banjaluka) u iznosu od 5.587.227 KM i po kreditu sa Raiffesien bank d.d. u iznosu od 149.331 KM i izdatke po osnovu otplate glavnice primljenih zajmova iz inostranstva po osnovu kredita EBRD za finansiranje novog postrojenja Toplane (1.360.443 KM), otplatu glavnice duga po osnovu EBRD kredita po projektu „Voda 1“ (939.472 KM) i „Voda 2“ (1.040.188 KM).

Izdaci za otplatu dugova prema drugim jedinicama vlasti odnose se na otplatu duga po osnovu kredita Svjetske banke za nabavku opreme za prikupljanje i transport čvrstog otpada u iznosu od 24.713 KM, otplatu glavnice duga po kreditu Svjetske banke za rekonstrukciju i modernizaciju puta Kola -Konotari-Zelenci u iznosu od 95.623 KM, otplatu glavnice duga po kreditu Svjetske banke za projekat hitnog oporavka od poplava u iznosu od 111.627 KM i otplatu duga po kreditu Kreditnog zavoda za obnovu i razvoj SR Njemačke-KFW za gradski sistem vodosnabdijevanja i odvođenja otpadnih voda u iznosu od 1.779.805 KM.

Preporučuje se gradonačelniku da obezbijedi da se izdaci za nefinansijsku imovinu i ostali izdaci iskazuju u skladu sa članom 96., 97., 98. i 99. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.1.3. Budžetski deficit

U obrascu PIB 01 iskazan je budžetski deficit u iznosu od 2.138.069 KM, a prema nalazu revizije budžetski deficit na fondu 01 manje je iskazan u najmanjem iznosu od 10.661.603 KM.

U obrascu PIF-a iskazan je deficit u iznosu od 1.878.877 KM i predstavlja zbir bruto suficita (21.736.133 KM) i neto izdataka za nefinansijsku imovinu iskazanih u negativnom iznosu (23.615.010 KM). Iskazani bruto suficit predstavlja razliku između prihoda fonda (144.905.288 KM) i rashoda fonda (166.641.421 KM), a neto izdaci za nefinansijsku imovinu iskazani u negativnom iznosu predstavljaju razliku između primitaka za nefinansijsku imovinu (3.313.913 KM) i izdataka za nefinansijsku imovinu (26.928.923 KM). Prema nalazu revizije budžetski deficit je manje iskazan u najmanjem iznosu od 10.676.524 KM (tačka 6.1.1.1, 6.1.1.2, 6.1.2.1 i 6.2.1.2. izvještaja).

6.1.4. Neto finansiranje

Neto finansiranje u obrascu PIB na fondu 01 iskazano je u iznosu od 4.311.894 KM. Neto finansiranje u obrascu PIF-a je iskazano u iznosu od 5.517.212 KM, a predstavlja zbir neto primitaka po osnovu finansijske imovine iskazan u negativnom iznosu (4.874.261 KM), neto zaduživanja (7.621.173 KM), ostalih neto primitaka u negativnom iznosu (994.229 KM) i raspodjele suficita iz ranijih perioda (3.764.529 KM). Po nalazu revizije neto finansiranje precijenjeno je u iznosu od 3.521.927 KM (tačka izvještaja 6.1. i 6.1.2.2. izvještaja).

6.1.4.1. Neto primici od finansijske imovine

Neto primici po osnovu finansijske imovine iskazani su u negativnom iznosu kao razlika između primitaka od naplate datih zajmova i primitaka od finansijske imovine iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti (125.739 KM) i izdataka za akcije i učešće u kapitalu u iznosu od 5.000.000 KM. Izdaci za akcije i učešće u kapitalu na fondu 05 obrazloženi su pod tačkom 6.1.1.2. i 6.1.2.2. izvještaja.

6.1.4.2. Neto zaduživanje

Neto zaduživanje predstavlja razliku primitaka od zaduženja u iznosu od 20.862.187 KM i izdataka za otplatu dugova u iznosu od 13.241.014 KM. Prema nalazu revizije neto zaduživanje je više iskazano za iznos od 92.212 KM.

6.1.4.3. Ostali neto primici

Ostali neto primici iskazani su u negativnom iznosu od 994.229 KM predstavljaju razliku ostalih primitaka (7.325.050 KM) i ostalih izdataka (8.319.279 KM), a prema nalazu revizije iskazani negativni neto primici potcijenjeni su za iznos od 3.429.715 KM (tačka 6.1 i 6.1.2.2. izvještaja).

6.1.4.4. Raspodjela suficita iz ranijih godina

Raspodjela suficita iz ranijih perioda iskazana je u iznosu od 3.764.529 KM, a odnosi se na dio realizovane donacije za izgradnju škole, namjenska sredstva iz neutrošene boravišne takse iz prethodnog perioda, utrošena sredstva subvencija za privođenje zemljišta kulturi iz neutrošenih sredstva naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta, utrošena sredstva depozita i kaucija iz ranijih perioda i druga utrošena sredstva donacija i transfera.

6.1.5. Razlika u finansiranju

Razlika u finansiranju u PIB-u za računovodstvene fondove 01 i 02 iskazana je u iznosu od 2.173.825 KM i 558.339 KM.

Razlika u finansiranju je iskazana u iznosu od 3.638.335 KM, a čine je neto finansiranje i deficit. Prema nalazu revizije razliku u finansiranju treba korigovati u najmanjem iznosu od 14.198.451 KM, odnosno utvrđena je negativna razlika u finansiranju.

6.1.6. Izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima

Grad je u obrascu PIF iskazao ukupne prihode u iznosu od 166.641.421 KM, primitke u iznosu od 31.626.889 KM, rashode u iznosu od 144.905.288 KM i izdatke u iznosu od 53.489.193 KM.

Ukupni prihodi iskazani su na fondu 01 u iznosu od 162.358.301 KM, fondu 02 u iznosu od 1.124.323 KM, fondu 03 u iznosu od 3.220.383 KM i fondu 05 u iznosu od 19.100 KM).

Ukupni primici iskazani su na fondu 01 (25.339.520 KM), fondu 02 (1.286.273 KM), fondu 03 (1.096 KM) i fondu 05 (5.000.000 KM).

Ukupni rashodi iskazani na fondu 01 u iznosu od 142.289.366 KM, fondu 02 u iznosu od 674.099 KM i fondu 03 u iznosu od 2.022.509 KM.

Ukupni izdaci iskazani su na fondu 01 u iznosu od 45.549.194 KM, fondu 02 u iznosu od 1.488.997 KM, fondu 03 u iznosu od 1.431.925 KM i fondu 05 u iznosu od 5.019.100 KM. Na prihodima i rashodima izvršena je eliminacija u iznosu od 80.686 KM, a na primicima i izdacima u iznosu od 23 KM.

Nalazi revizije u vezi prihoda, primitaka, rashoda i izdataka na fondovima 02, 03 i 05 navedeni su u prethodnim tačkama izvještaja.

Prema nalazu revizije razliku u finansiranju na fondu 01 treba korigovati u najmanjem iznosu od 14.183.530 KM, odnosno utvrđena je u najmanjem negativnom iznosu od 12.009.705 KM, a razlika u finansiranju fondu 02 je više iskazana za 15.371 KM i to na osnovu neiskazanih rashoda i izdataka na fondu 01 (20.614.791 KM) i rashoda na fondu 02 (15.371 KM) i neiskazanih primitaka od zaduženja i transfera od entiteta na fondu 01 usljed pogrešne fondovske klasifikacije (6.431.261 KM), što je navedeno pod tačkom 6.1. izvještaja.

6.2. Bilans uspjeha

6.2.1. Prihodi

Ukupni prihodi iskazani su u iznosu od 199.977.544 KM, a čine ih poreski prihodi (102.688.338 KM), neporeski prihodi (48.675.827 KM), grantovi (4.650.764 KM), prihodi obračunskog karaktera (33.336.123 KM) i transferi (10.626.492 KM). Po nalazu revizije prihodi u bilansu uspjeha manje su iskazani za iznos od 12.612.211 KM, jer su precijenjeni obračunski prihodi (12.075.178 KM) i prihodi od pružanja usluga (537.033 KM), što je navedeno pod tačkom 6.1.1.1., 6.2.1.2. i 6.3.1.1. izvještaja.

6.2.1.1. Prihodi (osim obračunskih)

Poreski prihodi odnose se na prihode od poreza na lična primanja i prihode od samostalnih djelatnosti (22.416.982 KM), poreza na imovinu (8.613.423 KM), poreza na promet (1.780 KM), od indirektnih poreza (66.452.305 KM) i ostale poreske prihode (5.203.839 KM).

Neporeski prihodi odnose se na prihode od finansijske i nefinansijske imovine i pozitivnih kursnih razlika (8.941.603 KM), prihode od naknada, taksi i pružanja javnih usluga (36.366.030 KM), novčane kazne (958.316 KM), prihode od finansijske i nefinansijske imovine i transakcija razmjene unutar ili između jedinica vlasti (151.820 KM) i ostale neporeske prihode (2.258.058 KM).

Prihodi od pružanja javnih usluga Centra za razvoj poljoprivrede i sela precijenjeni su u iznosu od 537.033 KM, što je obrazloženo pod tačkom 6.1.1.1., 6.1.1.2 i 6.2.1.2. izvještaja.

Grantovi se odnose na grantove iz zemlje (154.493 KM) i iz inostranstva (4.496.271 KM).

Transferi se odnose na transfere između različitih jedinica vlasti, a najvećim dijelom na transfere od entiteta (10.555.290 KM).

6.2.1.2. Prihodi obračunskog karaktera

Prihodi obračunskog karaktera iskazani su u iznosu od 33.336.123 KM i najvećim dijelom odnose se na prihode obračunskog karaktera po osnovu realizacije zaliha (980.728 KM), od usklađivanja vrijednosti (3.332.709 KM), dobitke od prodaje imovine (321.416 KM), pomoći u naturi (1.961.716 KM), ostale obračunske prihode (20.812.478 KM) i prihode obračunskog karaktera po osnovu odnosa između ili unutar jedinica vlasti (2.324.729 KM). Prihodi od realizacije zaliha dovršenih učinaka potcijenjeni su u iznosu od 440.344 KM i dobiti i gubici od prodaje u neto iznosu od 96.689 KM, što je navedeno pod tačkom 6.1.1.1. izvještaja.

Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine najvećim dijelom odnose se na naplaćena sporna poreska potraživanja Grada evidentirana u skladu sa Izvještajem iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i naplaćenim porezima za period 01.01.-31.12.2023. godine (2.466.699 KM) i na naplaćena sporna potraživanja po osnovu komunalne naknade, zakupa poslovnih prostora i garaža (706.667 KM).

Dobici od prodaje imovine u najvećem iznosu odnose se na dobitke od prodaje poslovnog prostora u vlasništvu Grada (227.657 KM).

Pomoći u naturi odnose se najvećim dijelom na donaciju umjetničkih djela-slike (1.067.900 KM).

Ostali obračunski prihodi najvećim dijelom odnose se na prihode od vanrednih događaja (20.401.641 KM) i isti su precijenjeni u iznosu od 12.411.958 KM, jer je u okviru nefinansijske imovine izvršeno priznavanje uloženi sredstava datih putem kapitalnog i tekućeg granta Teniskom savezu Republike Srpske za izgradnju teniske dvorane, što je navedeno pod tačkom 6.3.1.2. izvještaja.

Prihodi obračunskog karaktera po osnovu odnosa između ili unutar jedinica vlasti najvećim dijelom odnose se na priznavanje imovine koja je stečena bez naknade (750.000 KM objekti i 897.678 KM zemljište). Republička direkcija za obnovu i izgradnju ustupila je Gradu zemljište po Odluci Vlade Republike Srpske o raspodjeli neperspektivnih lokacija na teritoriji Grada Banja Luka („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 111/22, 43/23) i Ugovora i Aneksa Ugovora o prenosu prava svojine (od 15.11.2022. godine i 01.06.2023. godine).

6.2.2. Rashodi

Rashodi u Bilansu uspjeha iskazani su u iznosu od 197.257.436 KM, a čine ih rashodi fonda (u PIF-u) u iznosu od 144.905.288 KM i rashodi obračunskog karaktera u iznosu od 52.352.148 KM.

Ukupni rashodi u bilansu uspjeha iskazani su u iznosu od 197.257.436 KM, a čine ih tekući rashodi (143.645.362 KM), rashodi obračunskog karaktera i transferi između i unutar jedinica vlasti (1.259.926 KM).

6.2.2.1. Rashodi (osim obračunskih)

Rashode (osim obračunskih) čine tekući rashodi (143.645.362 KM), rashodi obračunskog karaktera i transferi između i unutar jedinica vlasti (1.259.926 KM), a koji su obrazloženi u tački 6.1.2.1. izvještaja.

6.2.2.2. Rashodi obračunskog karaktera

Rashodi obračunskog karaktera su iskazani po osnovu nabavne vrijednosti realizovanih zaliha (1.855.490 KM), amortizacije (31.138.487 KM), usklađivanja vrijednosti imovine (9.936.252 KM), gubitaka od prodaje imovine (140.914 KM), ostalih rashoda obračunskog karaktera (8.020.682 KM) i rashoda obračunskog karaktera po osnovu odnosa sa drugim jedinicama vlasti (388.020 KM).

Rashodi amortizacije odnose se na rashode po osnovu amortizacije zgrada i građevinskih objekata (27.596.568 KM), postrojenja i opreme (2.614.769 KM), investicione imovine (548.561 KM), nematerijalne imovine (355.128 KM), ulaganja na tuđim nekretninama

(23.227 KM) iskazane kod Gradske uprave i rashode amortizacije iskazane kod budžetskih korisnika u iznosu od 1.930.602 KM.

Rashodi od usklađivanja vrijednosti najvećim dijelom (3.068.598 KM) odnose se na prenos sa redovnih na sporna potraživanja, a prema podacima iz Izvještaja Poreske uprave Republike Srpske o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01.-31.12.2023. godine, prenos sa redovnih na sporna potraživanja po osnovu zakupa poslovnih prostora i garaža (190.096 KM), za komunalnu naknadu (2.331.981 KM) i za date garancije (2.957.069 KM). Iskazani ostali rashodi obračunskog karaktera najvećim dijelom odnose se na tekuće rashode koji su iskazani na obračunskim rashodima (7.247.482 KM). U vezi naprijed navedenog, ostali rashodi obračunskog karaktera precijenjeni su u iznosu od 7.247.482 KM, a potcijenjeni su tekući rashodi koji se odnose na rashode za lična primanja (39.681 KM), rashode po osnovu korišćenja roba i usluga (5.415.450 KM), grantove (11.200 KM), doznake (1.581.602 KM), rashode finansiranja (26.348 KM), rashode po osnovu sudskih rješenja (23.850 KM) i transfere (149.351 KM), što nije u skladu sa članom 91., 92., 93., 95., 96., 98., 99., 100. i 102. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, jer isti predstavljaju tekuće rashode i transfere koji zahtijevaju odliv novčanih sredstava i ne predstavljaju rashode obračunskog karaktera.

Preporučuje se gradonačelniku da obezbijedi da se budžetski rashodi iskazuju u skladu sa članom 91., 92., 93., 95., 96., 98., 99., 100. i 102. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.2.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha kao razlika prihoda (199.977.544 KM) i rashoda (197.257.436 KM) iskazan je finansijski rezultat u iznosu od 2.720.108 KM. Prema nalazu revizije finansijski rezultat precijenjen je u iznosu od 12.612.211 KM (tačka 6.2.1.2. i 6.3.1.2. izvještaja).

6.3. Bilans stanja

6.3.1. Aktiva

Na dan 31.12.2023. godine iskazana je poslovna aktiva u iznosu od 1.707.379.277 KM bruto vrijednosti, 735.989.291 KM ispravke vrijednosti i 971.389.986 KM neto vrijednosti, a čine je tekuća i stalna imovina. Prema nalazu revizije tekuća imovina precijenjena je u iznosu od 200.253 KM, a stalna imovina u iznosu od 15.561.958 KM, što je navedeno pod tačkama 6.3.1.1. i 6.3.1.2. izvještaja.

6.3.1.1. Tekuća imovina

Tekuća imovina iskazana je u iznosu od 178.490.986 KM bruto vrijednosti, 125.960.557 KM ispravke vrijednosti i 52.530.429 KM neto vrijednosti, a odnosi se na kratkoročnu finansijsku imovinu i nefinansijsku imovinu u tekućim sredstvima.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iskazana je u iznosu od 175.111.953 KM bruto vrijednosti, 125.943.806 KM ispravke vrijednosti i 49.168.147 KM neto vrijednosti. Odnosi se na gotovinu i gotovinske ekvivalente (23.098.433 KM), kratkoročna potraživanja (20.448.252 KM), plasmane (702.942 KM), kratkoročna razgraničenja (2.717.794 KM) i kratkoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja između ili unutar jedinica vlasti (2.200.726 KM).

Gotovina i gotovinski ekvivalenti odnose se na sredstva na bankovnim računima.

Kratkoročni plasmani najvećim dijelom odnose se na datu pozajmicu društvu ZIBL a.d. Banja Luka po Odlukama Skupštine Grada o odobravanju zajma i izmjeni i dopuni Odluke kao i Ugovoru od 30.12.2022. godine i Aneksu Ugovora od 16.04.2024. godine. Zajam je plasiran u svrhu prevazilaženja poslovne krize sa 1% kamate i rokom otplate od 12 mjeseci jednokratno. Aneksom Ugovora produžen je rok otplate za 12 mjeseci.

Kratkoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 143.181.338 KM bruto vrijednosti, 122.733.086 KM ispravke vrijednosti i 20.448.252 KM neto vrijednosti, a odnose se u najvećem iznosu na potraživanja po osnovu prodaje i izvršenih usluga (820.540 KM), za kamate i druge prihode (240.498 KM), potraživanja od zaposlenih (2.771 KM), za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode (9.365.414 KM), za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dospjevaju na naplatu do godine dana (2.394.563 KM), potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost (1.198.446 KM) i ostala kratkoročna potraživanja (6.425.308 KM).

Potraživanja po osnovu prodaje i izvršenih usluga odnose se najvećim dijelom na potraživanja Gradske uprave po osnovu zakupa poslovnih prostora i garaža (211.690 KM), prostora pod posebnim uslovima (38.451 KM), kablovske kanalizacije (128.598 KM), stambenih jedinica (8.149 KM), zemljišta (12.773 KM), kao i na potraživanja za boravak djece u predškolskim ustanovama (55.551 KM) i druga.

Sporna potraživanja po osnovu prodaje u zemlji u iznosu od 9.060.595 KM najvećim dijelom odnose se na sporna potraživanja po osnovu zakupa poslovnih prostora i garaža u iznosu od 6.688.968 KM, zakupa pod posebnim uslovima u iznosu od 18.985 KM i kablovske kanalizacije u iznosu od 13.193 KM. Gradska uprava uspostavila je analitičku evidenciju spornih potraživanja po osnovu zakupa poslovnih prostora i garaža iz perioda do 31.12.2016. godine prema članu 12. stav 5) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske i članu 27. Zakona o trezoru.

Potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode odnose se na potraživanja po osnovu poreskih i neporeskih prihoda, a prema Izvještaju iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01.-31.12.2023. godine iskazan je iznos od 2.042.600 KM.

Sporna potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode iskazana su prema Izvještaju iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01.-31.12.2023. godine u iznosu od 15.509.487 KM.

Potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dospijevaju na naplatu u roku do godinu dana prema Izvještaju Poreske uprave o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01.-31.12.2023. godine, iskazana su u iznosu od 1.257.069 KM.

Iskazana ostala kratkoročna potraživanja odnose se na potraživanja za sudske presude (508.211 KM), za otplate kredita u kojima je Grad bio garant (3.624.392 KM), za naknadu za raspolaganje vodovodno i vrelvodnom infrastrukturom (1.377.425 KM) i na potraživanje Centra za razvoj poljoprivrede i sela prema Vodovod a.d Banja Luka u iznosu od 620.110 KM (za plaćene indirektno poreze po rješenjima Uprave za indirektno oporezivanje).

Memorandumom o razumijevanju između Grada Banja Luka, Vodovod a.d. Banja Luka, i Centra za razvoj poljoprivrede i sela regulisano je potraživanje Centra za razvoj poljoprivrede i sela po osnovu plaćenog PDV-a za korišćenje vodovodne infrastrukture prema Zapisniku o kontroli Uprave za indirektno oporezivanje, a na osnovu kojeg je u 2022. godini Centar preduzeću Vodovod a.d. Banja Luka ispostavio fakture u ukupnom iznosu od 719.857 KM za iznos plaćenog PDV-a. Do 31.12.2023. godine naplaćeno je 300.000 KM. Prema Memorandumu o razumijevanju i Aneksom Memoranduma, kao i izvodu otvorenih stavki stanje potraživanja na 31.12.2023. iznosi 419.857 KM.

Na osnovu prethodno navedenog, ostala kratkoročna potraživanja i obračunski prihodi precijenjeni su u iznosu od 200.253 KM, jer u poslovnim evidencijama Centra za razvoj poljoprivrede i sela nije izvršeno zatvaranje naplaćenih potraživanja od preduzeća Vodovod a.d. Banja Luka, što nije u skladu sa članom 72. stav 2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Nefinansijska imovina u tekućim sredstvima iskazana je u iznosu od 3.379.033 KM bruto vrijednosti, 16.751 KM ispravke vrijednosti i 3.362.282 KM neto vrijednosti i najvećim dijelom odnosi se na zalihe materijala, učinaka i roba (2.853.351 KM).

Zalihe materijala, učinaka i roba odnose se na zalihe materijala (1.629.852 KM), zalihe nedovršenih učinaka (753.446 KM), zalihe dovršenih učinaka (326.482 KM) i zalihe robe (143.571 KM).

Zalihe materijala odnose se na zalihe materijala iskazane u Gradskoj upravi (1.374.845 KM), Centru za razvoj poljoprivrede i sela (239.070 KM), JU Sportski centar „Borik“ (3.738 KM) kao i kod drugih budžetskih korisnika Grada.

Zalihe nedovršenih učinaka najvećim dijelom odnose na vrijednost zaliha nedovršenih učinaka u Centru za razvoj poljoprivrede i sela (739.690 KM).

Zalihe dovršenih učinaka najvećim dijelom odnose se na iskazanu vrijednost zaliha poluproizvoda (žitarice, sijeno, sjenaža, slama, stajsko đubrivo) i gotovih proizvoda (med i mlijeko) u Centru za razvoj poljoprivrede i sela (321.347 KM). Prodaja zaliha dovršenih učinaka u Centru za razvoj poljoprivrede i sela nije vršena u skladu sa propisanim računovodstvenim politikama, što je navedeno pod tačkom 6.1.1.1. i 6.1.1.2. izvještaja.

Zalihe robe odnose se na zalihe robe u maloprodaji (maloprodajne objekte „Krajiška kuća“ i „Hercegovačka kuća“) u Centru za razvoj poljoprivrede i sela (120.838 KM), zalihe robe u restoranu u okviru JU SC „Borik“ (12.398 KM) i druge.

Preporučuje se direktoru Centra za razvoj poljoprivrede i sela da obezbijedi da se evidentiranje po osnovu naplate potraživanja vrši prema članu 72. stav 2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.3.1.2. Stalna imovina

Stalna imovina odnosi se na dugoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja i nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima.

Dugoročna finansijska imovina i razgraničenja iskazana su u iznosu od 142.100.867 KM i odnose se u najvećem iznosu na akcije i učešća u kapitalu (101.176.956 KM), dugoročna potraživanja (39.796.870 KM) i dugoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti (880.080 KM).

Akcije i učešća u kapitalu odnose se na iskazane osnivačke uloge (97.857.242 KM) u JP „DEP-OT“ Banja Luka u iznosu od 1.663.814 KM, JP „Aquana“ Banja Luka u iznosu od 23.090.317 KM, Zavodu za izgradnju a.d. Banja Luka u iznosu od 1.384.784 KM, Toplana d.o.o. Banja Luka u iznosu od 29.648.609 KM, Vodovod a.d Banja Luka u iznosu od 23.255.365 KM, Čistoća a.d Banja Luka u iznosu od 2.881.216 KM, Gradsko groblje a.d. Banja Luka u iznosu od 257.972 KM i „Eko toplane“ d.o.o. Banja Luka u iznosu od 15.675.164 KM i dodatnu vrijednost kapitalu kontrolisanih entiteta (3.319.714 KM).

Grad nije iskazao učešće u kapitalu po osnovu osnivačkog uloga u JZU Dom zdravlja Banja Luka u iznosu od 1.576.990 KM, što nije u skladu sa članom 61. stav 4) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članom 78. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Na osnovu naprijed navedenog, Grad nije izvršio ni konsolidaciju prilikom sačinjavanja Konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2023. godinu, što je navedeno pod tačkom 6. izvještaja. S obzirom da je Grad dana 10.06.2024. godine dostavio nalog za evidentiranje osnivačkog uloga JZU Dom zdravlja Banja Luka nije data preporuka u vezi iskazivanja istog.

Dugoročna potraživanja odnose se na potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a koja su iskazana na osnovu Izvještaja iz o prijavljenim i uplaćenim porezima za period od 01.01-31.12.2023. godine, potraživanja za postavljanje reklamnih medija (1.050.000 KM), za komunalnu naknadu (1.109.022 KM), korišćenje javnih površina (149.239 KM) i druga.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima iskazana je u bruto iznosu od 1.386.787.424 KM, ispravke vrijednosti 610.028.734 KM i neto vrijednosti od 776.758.690 KM. Neto vrijednost nefinansijske imovine čine proizvedena stalna imovina (463.334.561 KM),

dragocjenosti (1.893.385 KM), neproizvedena stalna imovina (255.930.779 KM), nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi (54.596.561 KM) i ulaganja na tuđim nekretninama (1.003.404 KM). U odnosu na prethodnu godinu neto vrijednost nefinansijske imovine povećana je u iznosu od 29.792.065 KM, a najvećim dijelom odnosi se na nastale promjene u okviru imovine iskazane u Gradskoj upravi (29.750.832 KM) po osnovu povećanja imovine (33.210.308 KM) usljed aktiviranja imovine sa imovine u pripremi i nabavki imovine, započetih investicija u toku u 2023. godini (50.201.628 KM), smanjenja investicija u toku po osnovu aktiviranja (23.681.800 KM) i umanjenja po osnovu rashodovanja opreme (673.812 KM), obračunate amortizacije (29.198.453 KM) i prenosa imovine na imovinu namijenjenu prodaji (107.039 KM).

Proizvedena stalna imovina odnosi se na zgrade i objekte (417.724.562 KM), postrojenja i opremu (10.958.327 KM), biološku imovinu (11.843.334 KM), investicionu imovinu (21.990.507 KM) i nematerijalno proizvedenu imovinu (817.831 KM).

Zgrade i objekti odnose se najvećim dijelom na stambene objekte i jedinice (10.249.448 KM), poslovne objekte i prostore (73.465.186 KM), saobraćajne objekte (164.132.419 KM) i ostale objekte (132.679.591 KM) iskazane u okviru Gradske uprave kao i na poslovne objekte i prostore Centra za predškolsko vaspitanje i obrazovanje (8.670.613 KM), JU SC „Borik“ (4.476.200 KM), JU Centar za socijalni rad (2.524.797 KM), JU Banski dvor (3.300.768 KM) i Centra za razvoj poljoprivrede i sela (3.119.299 KM).

Poslovni objekti i prostori Gradske uprave čine objekti mjesnih zajednica i administrativnog dijela gradske uprave (37.403.098 KM), vrtići i školske ustanove (10.702.232 KM), javna skloništa i garaže (786.377 KM), ambulante porodične medicine (5.894.184 KM), sportski objekti „Gradski stadion“ i sportsko rekreativni objekti i tereni (8.780.037 KM), objekti Poslovne zone Ramići (2.125.886 KM) i ostali poslovni objekti.

Saobraćajne objekte Gradske uprave čine gradske ulice (38.947.850 KM), lokalni putevi (52.902.119 KM) i nekategorisani putevi (24.662.969 KM), parking prostori (3.768.373 KM), mostovi (26.886.326 KM) i drugi.

Ostale objekte čine infrastrukturna sredstva (vodovodi i kanalizacija) (106.325.601 KM) i drugi saobraćajni objekti i rasvjeta, trafostanice, nasipi (4.579.800 KM), sportsko-rekreativni tereni (Gradski bazen 7.548.783 KM, dječija igrališta 2.148.595 KM) i drugo.

Postrojenja i oprema u najvećem iznosu odnose se na prevozna sredstva (1.706.434 KM), specijalnu opremu (1.960.525 KM), komunikacionu (928.359 KM), kancelarijsku (562.545 KM) te na ostala postrojenja i opremu.

Biološka imovina odnosi se na višegodišnje biljke i zasade (11.094.279 KM), osnovno stado (722.079 KM), voćnjake (25.571 KM) i drugu biološku imovinu.

Centar za razvoj poljoprivrede i sela uspostavio je materijalno-skladišnu evidenciju zaliha mlijeka, meda, žitarica kao i evidenciju o povećanju i smanjenju vrijednosti osnovnog stada (prirast, promjena kategorije, prodaja i uginuće) i iste evidentirao u skladu sa odredbama MRS JS 12 - Zalihe i MRS JS 27 - Poljoprivreda. Međutim, Centar za razvoj poljoprivrede i sela je prilikom prodaje zaliha i biološke imovine precijenio vlastite prihode, jer nije vršio evidentiranja obračunskih prihoda i primitaka, što je navedeno pod tačkom 6.1.1.1. izvještaja.

Investiciona imovina odnosi se najvećim dijelom na garaže, skloništa, poslovne zgrade i objekte pod zakupom (11.027.078 KM), objekte koji nisu pod zakupom (1.712.183 KM) i javne garaže (5.130.817 KM). Vrijednost investicione imovine je u 2023. godini uvećana u iznosu od 921.848 KM po osnovu ulaganja i aktiviranja imovine i umanjena po osnovu rashodovanja u iznosu od 266.295 KM (objekat Krajiška kuća) i prodaje u iznosu od 44.430 KM.

Neproizvedena stalna imovina u najvećem iznosu odnosi se na zemljište.

Zemljište je iskazano u iznosu od 252.060.215 KM i najvećim dijelom odnosi se na gradsko građevinsko zemljište (249.807.904 KM).

U toku 2023. godine na osnovu saglasnosti Skupštine Grada (od 11.07.2024. i 04.09.2023. i 06.09.2023. godine), izvršena je prodaja zemljišta u iznosu od 1.449.000 KM, po osnovu

ugovora od 04.09.2023. godine sa City mall d.o.o. Banja Luka kao i zamjena zemljišta uz doplatu (zemljište Grada površine 5.003 m² i vrijednosti 4.127.475 KM zamijenjeno je za zemljište površine 2.847 m² i vrijednosti 3.985.800 KM, uz doplatu razlike u cijeni) po osnovu ugovora od 17.10.2023. godine sa Cinema Tower d.o.o. Banja Luka.

Republička direkcija za obnovu i izgradnju ustupila je Gradu zemljište vrijednosti 897.678 KM što je navedeno i pod tačkom 6.2.1.2. izvještaja.

Zemljište je u 2023. godini stečeno i po osnovu ugovora o finansiranju opremanja gradskog građevinskog zemljišta u iznosu od 2.914.919 KM (po osnovu 28 ugovora).

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi iskazana u iznosu od 54.596.561 KM najvećim dijelom odnosi se na zgrade i objekte u pripremi (51.853.342 KM), postrojenja i opremu (129.608 KM) i nematerijalnu imovinu u pripremi (2.055.868 KM) i ostalu imovinu u pripremi, a iskazanu u okviru evidencija Gradske uprave.

Iskazana imovina u pripremi najvećim dijelom odnosi se na projekat izgradnje centralnog spomenika poginulim borcima Odbrambeno-otadžbinskog rata (1.403.602 KM), izgradnje vidikovca na Banj brdu (343.189 KM), izgradnje i uređenja javnog kupališta u Srpskim Toplicama (471.096 KM), uređenja sportsko rekreativne površine na obali rijeke Vrbas od Gradskog do Zelenog mosta (705.603 KM), izgradnja novog gradskog parka - prva faza (372.962 KM), sanacije i rekonstrukcije objekta "Kuća Milanovića" (2.499.667 KM), rekonstrukcije Ulice Aleksandra Prvog Karađorđevića u Motikama (2.385.930 KM), izgradnje mosta u Docu- izvođenje radova na izmjeni režima odvijanja saobraćaja (1.527.028 KM), rekonstrukcije saobraćajnice u ulicama Put srpskih branilaca i 16. NOU brigade (484.156 KM), izvođenja radova na rekonstrukciji Gajeve ulice u okviru projekta integrisanog saobraćaja (627.402 KM), izgradnje teniske dvorane (15.561.958 KM) i druge projekte. U toku 2023. godine izvršeno je aktiviranje nefinansijske imovine u iznosu od 23.681.800 KM (objekata, opreme, investicione imovine i druge nefinansijske imovine).

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi precijenjena je u iznosu od 15.561.958 KM, jer su na ostalim objektima u pripremi iskazani dati kapitalni i tekući grantovi Teniskom savezu Republike Srpske za izgradnju teniske dvorane u 2022. i 2023. godini, što je obrazloženo pod tačkom 6.1.2.1. izvještaja.

Ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi iskazana u neto u iznosu od 427.266 KM odnose se na ulaganja Centra za razvoj poljoprivrede i sela u REC Manjača-Jezero (u zemljište i zgrade) i to za izgradnju smještaja za privremeno oduzete i napuštene životinje, radove na pročišćavanju jezera, izgradnju koncertnog centra, adaptaciju i rekonstrukciju centralnog skladišta u ulici Braće Mažar i majke Marije 15, za izvođenje radova za izgradnju takmičarskih ribarskih mjesta na REC "Manjača" jezero.

6.3.2. Pasiva

Na dan 31.12.2023. godine iskazana je poslovna pasiva u iznosu od 971.389.986 KM, a čine je obaveze i razgraničenja i vlastiti izvori. Ukupna pasiva precijenjena je po nalazu revizije u iznosu od 15.762.211 KM.

6.3.2.1. Obaveze i razgraničenja

Obaveze i razgraničenja iskazani su u iznosu od 137.299.938 KM, a čine ih kratkoročne obaveze i razgraničenja i dugoročne obaveze i razgraničenja.

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazane su u iznosu od 54.243.309 KM, a odnose se na kratkoročne finansijske obaveze (12.364.968 KM), obaveze za lična primanja zaposlenih (4.206.083 KM), obaveze iz poslovanja (25.135.819 KM), obaveze za rashode finansiranja i druge finansijske troškove (95.338 KM), obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite (7.026.756 KM), kratkoročna rezervisanja i razgraničenja (4.711.996 KM), ostale kratkoročne obaveze (157.516 KM) i kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti (544.833 KM).

Kratkoročne finansijske obaveze odnose se na kratkoročne obaveze po osnovu HOV (2.191.307 KM) i obaveze po dugoročnim zajmovima koji dospijevaju na naplatu do godinu dana (10.173.661 KM).

Kratkoročne obaveze po osnovu hartija od vrijednosti odnose se na obaveze po osnovu HOV koje dospijevaju do godinu dana i to po osnovu treće emisije obveznica u iznosu od 1.237.081 KM i po osnovu druge emisije u iznosu od 954.225 KM. U 2023. izmirene su obaveze koje dospijevaju sa 31.12.2023. godine u iznosu od 2.101.503 KM (za dvije emisije).

Obaveze po dugoročnim zajmovima koje dospijevaju na naplatu do godinu dana odnose se na obaveze po osnovu kredita sa Konzorcijem banaka (UnicreditBank a.d. Banjaluka, NLB banka a.d. Banjaluka i Komercijalna banka a.d. Banjaluka) u iznosu od 5.816.988 KM, po osnovu kredita Raiffesien bank d.d. u iznosu od 616.886 KM, po osnovu kredita EBRD za finansiranje novog postrojenja za isporuku toplotne energije u iznosu od 1.360.443 KM, po osnovu kredita EBRD za finansiranje projekta „Voda 1“ u iznosu od 939.472 KM i po osnovu kredita EBRD za finansiranje projekta „Voda 2“ u iznosu od 1.493.871 KM.

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti odnose se u najvećem iznosu na obaveze po dugoročnim kreditima primljenim od entiteta koje dospijevaju do godine dana (236.251 KM), obaveze po zapisnicima Poreske uprave, obaveze prema republičkim budžetskim korisnicima za nabavku roba i usluga kao i obaveze po dugoročnim ino-kreditima primljenim od entiteta koje dospijevaju u 2024. godini (51.079 KM po kreditu Svjetske banke za projekat javne rasvjete, 51.471 KM po kreditu Svjetske banke-projekat put Kola-Konotari-Zelenci, 109.448 KM po kreditu Svjetske banke-projekat hitnog oporavka od poplava, 24.253 KM po kreditu Svjetske banke-projekat nabavke opreme za transport čvrstog otpada).

Obaveze za lična primanja zaposlenih najvećim dijelom odnose se na obaveze za bruto plate zaposlenih i bruto naknade plata zaposlenih u Gradskoj upravi (1.995.117 KM) i bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih u Gradskoj upravi po osnovu rada, otpremnina i jednokratnih pomoći (277.727 KM) za decembar 2023. godine.

Obaveze iz poslovanja odnose se na obaveze iz poslovanja u zemlji (25.133.415 KM) i u inostranstvu (2.404 KM). Obaveze iz poslovanja u zemlji najvećim dijelom čine obaveze za nabavku robe i usluga u zemlji (7.926.653 KM), za nabavku stalne imovine u zemlji (6.964.924 KM), prema fizičkim licima u zemlji (544.838 KM), po sudskim rješenjima u zemlji (18.898 KM), za primljene depozite i kaucije u zemlji (8.472.738 KM), za primljene avanse u zemlji (505.175 KM) i druge.

Obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite se odnose na obaveze za subvencije (1.194.559 KM), obaveze za grantove (1.053.661 KM) i obaveze za doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova (4.778.536 KM).

Obaveze za subvencije u iznosu od 1.187.572 KM odnose se na obaveze Centra za razvoj poljoprivrede i sela za subvencije poljoprivrednicima.

Obaveze za grantove najvećim dijelom odnose se na obaveze prema JZU Dom zdravlja Banja Luka za dodijeljene grantove (456.400 KM).

Obaveze za doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova najvećim dijelom odnose se na obaveze iskazane u JU Centar za socijalni rad Banja Luka (3.244.313 KM) i obaveze za doznačene besplatne udžbenike učenicima osnovnih škola prema JP Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Istočno Sarajevo u iznosu od 951.514 KM.

Grad je do roka za sastavljanje finansijskih izvještaja izmirio obaveze iz 2023. godine u iznosu od 14.196.516 KM.

Dugoročne obaveze i razgraničenja iskazane su u iznosu od 83.056.629 KM, a odnose se na dugoročne finansijske obaveze (78.805.266 KM), dugoročna rezervisanja i

razgraničenja (1.038.639 KM) i dugoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti (3.013.392 KM) i ostale (199.332 KM).

Dugoročne finansijske obaveze odnose se na dugoročne obaveze po osnovu hartija od vrijednosti (8.646.387 KM) i dugoročne obaveze po zajmovima (70.158.879 KM).

Dugoročne obaveze po osnovu hartija od vrijednosti odnose se na iskazano stanje duga po neotplaćenju glavnici po osnovu druge emisije obveznica Grada u iznosu od 493.275 KM i neotplaćenu glavnici duga po osnovu treće emisije obveznica u iznosu od 8.153.112 KM. Dugoročne obaveze po zajmovima čine iskazana stanja po osnovu neotplaćene glavnice po osnovu kredita iz ugovora sa Konzorcijem banaka (Unicredit Bank a.d. Banja Luka, NLB banka a.d. Banja Luka i Komercijalna banka a.d. Banja Luka) u iznosu od 31.799.450 KM, po osnovu dugoročnih zaduženja u toku 2023. godine u iznosu od 17.983.649 KM (Raiffesien bank 4.233.783 KM i Nova banka i Atos banka Banja Luka 13.749.866 KM) i po osnovu zajmova primljenih iz inostranstva (20.375.780 KM) za finansiranje postrojenja za isporuku toplotne energije (10.203.321 KM), za projekat Voda 1 (4.227.625 KM) i Voda 2 (5.944.834 KM).

U toku 2023. godine Grad je prema Odluci Skupštine Grada o kreditnom zaduženju Grada zaključio ugovor o dugoročnom zaduženju u iznosu od 5.000.000 KM, sa namjenom dokapitalizacije JP Akvana d.o.o. Banja Luka. Istim je ugovorena obaveza dostavljanja dokumentacije o namjenskom korišćenju sredstava i rok otplate od 84 mjeseca.

Takođe, u toku 2023. godine na osnovu Odluke Skupštine Grada o kreditnom zaduženju za finansiranje kapitalnih investicija, Grad je zaključio ugovor o dugoročnom sindiciranom kreditu sa namjenom finansiranja kapitalnih investicija za 12 projekata u iznosu od 25.000.000 KM kojim je ugovorena obaveza dostavljanja dokumentacije o namjenskom korišćenju sredstava prije povlačenja sredstava, rok otplate od 120 mjeseci i grejs period od 24 mjeseca.

Kreditna sredstva za projekat Izgradnja dodatnih parkovskih sadržaja u parku Mladen Stojanović, Petar Kočić i drugo sredstva utrošena su za izgradnju novog gradskog parka-faza 1, što nije u skladu sa Odlukom o kreditnom zaduženju Grada Banja Luka za finansiranje kapitalnih investicija i članom 69. Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 71/12, 52/14, 114/17, 131/20, 28/21, 90/21), kojim je propisano da se kreditna sredstva mogu iskoristiti samo za namjene za koje su odobrena, a izuzetno, skupština jedinice lokalne samouprave može promijeniti namjenu zaduženja uz saglasnost kreditora i Ministarstva finansija.

Do 31.12.2023. godine povučeno je ukupno 18.749.865 KM po osnovu oba kredita.

Dugoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti odnose se na dugoročne obaveze po osnovu zajmova primljenih od entiteta (kredit Svjetske banke za projekat javne rasvjete 153.239 KM, kredit Svjetske banke-projekat hitnog oporavka od poplava 2.714.633 KM i kredit Svjetske banke-projekat nabavke opreme za transport čvrstog otpada 145.520 KM).

Preporučuje se gradonačelniku da obezbijedi da se kreditna sredstva koriste za namjene za koje su odobrene u skladu sa članom 69. Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske i Odlukama o kreditnom zaduženju.

6.3.2.2. Vlastiti izvori sredstava

Vlastiti izvori sredstava iskazani su u iznosu od 834.090.048 KM, a čine ih trajni izvori sredstava (275.519.567 KM), rezerve (5.321.557 KM) i finansijski rezultat (553.248.924 KM). Finansijski rezultat se odnosi na finansijski rezultat ranijih godina (550.528.816 KM) i finansijski rezultat tekuće godine (2.720.108 KM). Prema nalazu revizije vlastiti izvori precijenjeni su u iznosu od 15.762.211 KM, jer je finansijski rezultat ranijih godina precijenjen u iznosu od 3.150.000 KM (6.3.1.2. tačka izvještaja), a finansijski rezultat tekuće godine precijenjen u iznosu od 12.612.211 KM (6.2.3. tačka izvještaja).

6.3.3. Vanbilansna evidencija

Pozicije vanbilansne aktive i pasive iskazane su u iznosu od po 220.784.112 KM, a odnose se najvećim dijelom na date garancije Grada za kreditna zaduženja i emisiju obveznica preduzeća Toplana d.o.o. Banja Luka (17.401.667 KM), date mjenice Grada za dugoročno zaduženje po drugoj i trećoj emisiji obveznica (10.837.694 KM), mjenice po kratkoročnom i dugoročnim kreditima Grada kod komercijalnih banaka i dugoročnim kreditima primljenih od entiteta i ino kredita EBRD-a (85.455.924 KM), date mjenice Grada kao garanta za kreditna zaduženja i emisiju obveznica preduzeća Toplana d.o.o. Banja Luka (17.401.667 KM), primljene mjenice za kreditna zaduženja i za emisiju obveznica preduzeća Toplana d.o.o. Banja Luka (10.747.143 KM), primljene bankarske garancije od investitora po ugovorima o finansiranju opremanja gradskog građevinskog zemljišta (29.887.427 KM), nepovučena kreditna sredstva dugoročnih ino kredita EBRD-a (13.811.595 KM), procijenjenu vrijednost izvršenih ulaganja Centra za razvoj poljoprivrede i sela u objekte i infrastrukturu u sklopu sanacije, obnove, rekonstrukcije i adaptacije u „REC Manjača“ (7.500.000 KM) i drugo.

6.4. Bilans novčanih tokova

U Bilansu novčanih tokova iskazani su prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (164.179.109 KM), odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (161.645.668 KM), prilivi gotovine iz investicionih aktivnosti (3.874.662 KM), odlivi gotovine iz investicionih aktivnosti (32.061.943 KM), prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (20.862.187 KM) i odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (13.241.014 KM).

Neto odliv gotovine iskazan je u iznosu od od 18.032.667 KM, gotovina na početku obračunskog perioda 41.131.156 KM, pozitivne kursne razlike (52 KM) i negativne kursne razlike (108 KM) po osnovu preračuna gotovine i stanje gotovine na kraju obračunskog perioda u iznosu od 23.098.433 KM.

6.5. Vremenska neograničenost poslovanja

Grad Banja Luka nije izvršio objelodanjivanja u vezi postojanja ili nepostojanja značajne neizvjesnosti u vezi sa stalnošću poslovanja. Takođe, u Obrazloženjima uz finansijske izvještaje Centra za razvoj poljoprivrede i sela, Turističke organizacije Banja Luka, JU Centar „Zaštiti me“ i JU Centar za obrazovanje i vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora nisu objelodanjena pitanja vezana za postojanje ili nepostojanje značajne neizvjesnosti u vezi sa stalnošću poslovanja, što nije u skladu sa MRS JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 38), što je navedeno pod tačkom 6.7. izvještaja.

6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

Prema dostavljenoj pisanoj informaciji za potrebe revizije u toku je 45 sporova i to 11 u kojima je Grad tužitelj i 34 spora u kojima je Grad tužena strana. Grad kroz aplikaciju koja je uspostavljena u 2021. godini vodi evidenciju o sporovima i vrši periodična usaglašavanja sa Pravobranilaštvom Republike Srpske. Za potrebe sačinjavanja finansijskih izvještaja Odsjek za pravna pitanja sačinio je pregled podataka o sudskim sporovima. Potencijalna dugovanja procijenjena su u iznosu od 1.743.900 KM u kojim je Grad tužena strana. Grad nije sačinio Napomene uz finansijske izvještaje u kojim bi između ostalog izvršio objelodanjivanja koja mogu imati uticaja na potencijalnu imovinu i obaveze, što nije u skladu sa zahtjevima MRS JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 140 i 141) i MRS JS 19 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (paragraf 100 i 105), što je navedeno pod tačkom 6.7. izvještaja.

6.7. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz Konsolidovani finansijski izvještaji za 2023. godinu nisu sačinjene Napomene za period 01.01 – 31.12.2023. godine, koje bi pružile neophodne informacije o Gradu, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi i primijenjenim računovodstvenim politikama i druge informacije značajne za razumijevanje sredstava, obaveza, kapitala, prihoda, rashoda i novčanih tokova, okolnosti koja mogu imati uticaja na potencijalnu imovinu i obaveze, što nije u skladu sa zahtjevima MRS JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja i odredbama člana 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 15/17 i 17/22). U toku provođenja revizijskih aktivnosti Grad je sukcesivno dostavljao informacije koje su trebale sačinjavati Napomene uz finansijske izvještaje.

Uz finansijske izvještaje za 2023. godinu budžetski korisnici sačinili su i pisana Obrazloženja koja pružaju neophodne opšte podatke o korisnicima, propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi i primijenjenim računovodstvenim politikama. Međutim, u Obrazloženjima Centra za razvoj poljoprivrede i sela, Turističke organizacije Banja Luka, JU Centar „Zaštiti me“ i JU Centar za obrazovanje i vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora nisu objelodanjene informacije o postojanju ili nepostojanju značajne neizvjesnosti u vezi sa stalnošću poslovanja, što nije u skladu sa MRS JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 38).

Preporučuje se gradonačelniku i direktoru Centra za razvoj poljoprivrede i sela, Turističke organizacije Banja Luka, JU Centar „Zaštiti me“ i JU Centar za obrazovanje i vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora da obezbijede da se napomene uz finansijske izvještaje sačinjavaju i informacije objelodanjuju u skladu sa zahtjevima MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja i članu 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Revizijski tim

Snježana Savatić Banjac, s.r.

Sanja Vučić, s.r.

Dragana Kodžo, s.r.